

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasi@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

www.slglasnik.org

Уторак, 16. август 2016. године
БАЊА ЛУКА

Број 69 Год. XXV

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ банка а.д. Бања Лука
562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Нуро-Alpe-Adria Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

1155

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЈАВНИМ ТУЖИЛАШТВИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Проглашавам Закона о јавним тужилаштвима Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тринаестој сједници, одржаној 23. јуна 2016. године.

Вијеће народа Републике Српске је актом број: 03.2-273/16, од 4. јула 2016. године, обавијестило Народну скупштину да наведени закон спада у питање повреде виталног националног интереса бошњачког народа.

Заједничка комисија Народне скупштине Републике Српске и Вијеће народа Републике Српске, на сједници одржаној 18. јула 2016. године, у складу са Амандманом LXXVII, није усагласила наведени закон, те је исти достављен Вијећу за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске.

Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске донијело је Одлуку број: УВ-6/16, од 11. августа 2016. године, којом је утврђено да није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа у Закону о јавним тужилаштвима Републике Српске.

Одлука Вијећа за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, број: УВ-6/16, од 11. августа 2016. године, објављена је у "Службеном гласнику Републике Српске", број 67/16, од 11. августа 2016. године.

Број: 01-020-2544/16
12. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН

О ЈАВНИМ ТУЖИЛАШТВИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се организација, надлежност и овлашћење јавних тужилаштава у Републици Српској, услови и мандат за вршење тужилачке функције, питање

уређивања тужилачке управе, као и средства за рад тужилаштава у Републици Српској.

Члан 2.

Јавна тужилаштва (у даљем тексту: тужилаштва) су самостални државни органи који у оквиру прописаних права и дужности предузимају законом одређене мјере у погледу откривања и гоњења учинилаца кривичних дјела и улажу правне лијекове ради заштите законитости.

Члан 3.

Тужилаштва врше своју функцију на основу Устава и закона.

Члан 4.

(1) У оквиру својих надлежности, тужилаштва штите остваривање људских права и слободе свих, загарантованих Уставом и законом, и обезбјеђују уставност и законитост.

(2) У вршењу послова из своје надлежности, запослени у тужилаштвима дужни су да поштују људска права и слободе, без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовинско стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друге околности.

Члан 5.

Тужилаштва се оснивају и укидају законом.

Члан 6.

(1) Функцију тужилаштва врши главни републички јавни тужилац (у даљем тексту: главни републички тужилац), замјеник главног републичког јавног тужиоца (у даљем тексту: замјеник главног републичког тужиоца), замјеник главног републичког јавног тужиоца – специјални тужилац (у даљем тексту: специјални тужилац) и републички јавни тужилац (у даљем тексту: републички тужилац) у Републичком јавном тужилаштву.

(2) Функцију тужилаштва врше и главни окружни јавни тужилац (у даљем тексту: главни окружни тужилац), замјеник главног окружног јавног тужиоца (у даљем тексту: замјеник главног окружног тужиоца) и окружни јавни тужилац (у даљем тексту: окружни тужилац) у окружним јавним тужилаштвима.

(3) Главне тужиоце, њихове замјенике и тужиоце именује Високи судски и тужилачки савјет.

Члан 7.

(1) Главни републички и главни окружни тужилац могу имати највише два замјеника.

(2) Број замјеника главних тужилаца, као и број тужилаца одређује Високи судски и тужилачки савјет.

(3) Уколико главни тужилац има два замјеника, Високи судски и тужилачки савјет, на приједлог главног тужиоца, именује једног од та два замјеника за првог замјеника.

Члан 8.

(1) Радом Републичког јавног тужилаштва (у даљем тексту: Републичко тужилаштво) руководи и представља га главни републички тужилац.

(2) Радом окружног јавног тужилаштва (у даљем тексту: окружно тужилаштво) руководи и представља га главни окружни тужилац.

(3) Замјеници главног тужиоца и тужиоци врше послове и задатке које им повјери главни тужилац и у погледу извршавања тих послова одговорни су главном тужиоцу.

(4) Замјеници главног тужиоца и тужиоци могу вршити сваку радњу у поступку пред судом и другим органима за коју је по закону овлашћен главни тужилац.

Члан 9.

(1) Главни републички тужилац врши надзор над радом окружних тужилаштава у циљу гарантовања законитости и ефикасности поступка.

(2) На захтјев главног републичког тужиоца, окружна тужилаштва обавезна су да доставе извјештаје о предметима са детаљним описом предузетих мјера.

(3) Главни окружни тужилац редовно, а најмање једном у шест мјесеци, Републичком тужилаштву подноси извјештај о стању криминалитета и рјешавању предмета.

Члан 10.

(1) Тужиоци имају службене легитимације, које издаје главни републички тужилац.

(2) Правилник о изгледу и садржају службене легитимације из става 1. овог члана доноси главни републички тужилац.

Члан 11.

(1) Колегијум тужилаца Републичког тужилаштва чине главни републички тужилац, замјеници главног републичког тужиоца и републички тужиоци.

(2) Колегијум тужилаца окружног тужилаштва чине главни окружни тужилац, замјеници главног окружног тужиоца и окружни тужиоци.

(3) Проширени колегијум тужилаца Републичког тужилаштва чине главни републички тужилац, замјеници главног републичког тужиоца, републички тужиоци и главни окружни тужиоци.

Члан 12.

Републички тужилац има право и дужност да у оквиру остваривања својих функција, на властиту иницијативу или на захтјев, извјештава Народну скупштину Републике Српске, Владу Републике Српске и предсједника Републике Српске о примјени кривичног законодавства у Републици Српској, као и о раду тужилаштва.

Члан 13.

(1) Тужилаштва путем средстава информисања и на други начин обавјештавају јавност о стању криминалитета у Републици Српској.

(2) У границама својих законом одређених надлежности и у складу са интересима поступка, тужилаштва могу обавјештавати јавност и о појединим предметима у којима поступају, ако су те информације од јавног интереса, а водећи рачуна о прописима којима се уређује заштита личних података.

(3) Приликом обавјештавања јавности тужилаштва се руководе интересима правде, имајући у виду стандарде прописане Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода.

Члан 14.

(1) Тужилаштва прате и проучавају проблеме из праксе тужилаштва у Републици Српској који су од значаја за примјену Кривичног закона Републике Српске.

(2) Према питањима из дјелокруга тужилаштва која су од значаја за примјену Кривичног закона Републике Српске, а у оквиру овлашћења из члана 9. овог закона, главни републички тужилац може заузети став.

Члан 15.

(1) Службени језици који се користе у тужилаштвима су језик српског, језик бошњачког и језик хрватског народа, а службена писма су ћирилица и латиница.

(2) Странке могу писмена упућивати тужилаштву на било којем од службених језика.

Члан 16.

(1) Тужилаштва имају печат у складу са законом.

(2) Сједиште Републичког тужилаштва је у Бањој Луци.

ГЛАВА II

ОПШТА НАДЛЕЖНОСТ И ОВЛАШЋЕЊА

Члан 17.

Тужилаштва спроводе истражне радње и гоне учиниоце кривичних дјела у складу са законима Републике Српске и улажу правна средства за заштиту уставности и законитости.

Члан 18.

(1) Главни окружни тужиоци обавјештавају главног републичког тужиоца уколико се у њиховој пракси постави питање уставности закона.

(2) Главни републички тужилац пред Уставним судом Републике Српске покрене поступак за оцјену уставности закона Републике Српске који се примјењују у кривичним поступцима, уколико се у пракси постави питање уставности.

Члан 19.

Главни републички тужилац рјешава о сукобу надлежности између окружних тужилаштава.

Члан 20.

(1) У оквиру дјелокруга свог рада одређеног чланом 9. овог закона, главни републички тужилац може давати општа или појединачна обавезна упутства окружним тужилаштвима, спроводити кривичне истраге и гоњење пред окружним и основним судовима кад год сматра да окружна тужилаштва не примјењују Кривични закон Републике Српске или да се гоњење кривичних дјела не може ефикасно спровести у надлежности окружног тужилаштва.

(2) Главни републички тужилац предмете или радње из дјелокруга једног окружног тужилаштва може повјерити другом окружном тужилаштву.

(3) Без обзира на надлежност одређеног окружног тужилаштва, главни републички тужилац може повјерити поједине предмете појединим главним тужиоцима, замјеницима главних тужилаца или тужиоцима.

Члан 21.

Главни републички тужилац има право и дужност да даје обавезујућа упутства замјенику главног републичког тужиоца и тужиоцу у вези са њиховим радом, а може и:

1) предузети одређене радње из дјелокруга замјеника главног републичког тужиоца или тужиоца,

2) овластити замјеника главног републичког тужиоца или тужиоца да води поједине предмете из дјелокруга другог замјеника главног републичког тужиоца или тужиоца и

3) овластити замјеника главног републичког тужиоца или тужиоца да предузима одређене радње из дјелокруга другог замјеника главног републичког тужиоца или тужиоца.

Члан 22.

(1) У смислу овог закона, обавезујућа упутства за рад подразумевају упутства општег карактера у погледу рада и активности тужилаца, као и посебна упутства за предузимање радњи у одређеним предметима.

(2) Упутства која доноси главни тужилац обавезујућег су карактера.

ГЛАВА III

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД ТУЖИЛАШТАВА

Члан 23.

Тужилаштва су Републичко тужилаштво и окружна тужилаштва.

Члан 24.

(1) Републичко тужилаштво оснива се за територију Републике Српске, а окружна тужилаштва за подручје окружних судова.

(2) На приједлог главног окружног тужиоца, а након прибављене сагласности Владе Републике Српске и мишљења Високог судског и тужилачког савјета, уколико постоји хитна и неопходна потреба, главни републички тужилац може донијети одлуку о успостављању или укидању подручних канцеларија окружног тужилаштва у одређеним општинама.

(3) Окружна тужилаштва и подручне канцеларије представљају јединствени организациони орган.

Члан 25.

(1) Тужилаштва у остваривању својих функција надлежна су да поступају, и то:

1) Републичко тужилаштво – пред свим судовима Републике Српске, а у складу са чланом 18. став 2. овог закона и пред Уставним судом Републике Српске и

2) окружна тужилаштва – пред основним и окружним судовима.

(2) Тужиоци своју функцију обављају у тужилаштву у којем су именовани.

(3) Изузетно, тужиоци се могу упутити на рад у друго тужилаштво по поступку који се примјењује приликом привременог упућивања судија у други суд.

Члан 26.

(1) Окружна тужилаштва су:

1) Окружно тужилаштво у Бањој Луци, за подручје Окружног суда у Бањој Луци,

2) Окружно тужилаштво у Бијељини, за подручје Окружног суда у Бијељини,

3) Окружно тужилаштво у Добоју, за подручје Окружног суда у Добоју,

4) Окружно тужилаштво у Источном Сарајеву, за подручје Окружног суда у Источном Сарајеву,

5) Окружно тужилаштво у Требињу, за подручје Окружног суда у Требињу и

6) Окружно тужилаштво у Приједору, за подручје Окружног суда у Приједору.

(2) Подручне канцеларије при окружним тужилаштвима су:

1) за Окружно тужилаштво у Бањој Луци, подручна канцеларија у Приједору, подручна канцеларија у Мркоњић Граду и подручна канцеларија у Градишци,

2) за Окружно тужилаштво у Бијељини, подручна канцеларија у Сребреници,

3) за Окружно тужилаштво у Источном Сарајеву, подручна канцеларија у Вишеграду и подручна канцеларија у Власеници и

4) за Окружно тужилаштво у Требињу, подручна канцеларија у Фочи.

(3) Одредбе члана 24. став 2. овог закона сходно се примјењују на укидање подручних канцеларија из става 2. овог члана.

Члан 27.

(1) Када је главни републички тужилац одсутан или спријечен у обављању своје дужности, замјењује га замјеник главног републичког тужиоца.

(2) Ако су главни републички тужилац и његов замјеник одсутни или спријечени у обављању својих дужности, републички тужилац који има највише радног искуства на пословима тужиоца преузима послове као привремени главни републички тужилац.

(3) Ако су главни републички тужилац и његови замјеници одсутни или спријечени у обављању својих дужности у периоду дужем од мјесец дана, из реда републичких тужилаца именује се вршилац дужности главног републичког тужиоца до избора главног републичког тужиоца, у складу са законом.

Члан 28.

(1) Када је главни окружни тужилац одсутан или спријечен у обављању своје дужности, замјењује га први замјеник главног окружног тужиоца, а након њега замјеник главног окружног тужиоца, ако је замјеник именован.

(2) У случају да су и главни окружни тужилац и замјеници главног окружног тужиоца одсутни или спријечени у обављању својих дужности, главни републички тужилац из реда тужилаца тог тужилаштва именује вршиоца дужности главног окружног тужиоца до избора главног окружног тужиоца.

Члан 29.

(1) Главни тужиоци, замјеници главних тужилаца и тужиоци не могу бити кривично гоњени, ухапшени или задржани у притвору нити могу одговарати у грађанском поступку за мишљење које дају или за одлуке које донесе у оквиру својих службених дужности.

(2) Посједовање имунитета неће спријечити или одгодити истрагу у кривичном или грађанском поступку која се о некој ствари у складу са законом води против тужиоца.

ГЛАВА IV

УСЛОВИ И МАНДАТ ЗА ВРШЕЊЕ ТУЖИЛАЧКЕ ФУНКЦИЈЕ

Члан 30.

За тужиоца може да буде именовано лице које испуњава сљедеће опште услове:

1) да је држављанин Босне и Херцеговине,

2) да испуњава опште здравствене услове за обављање послова тужиоца,

3) да има диплому правног факултета из Босне и Херцеговине или бивше СФРЈ стечену до 6. априла 1992. године или неког другог правног факултета, под условом да је диплома коју је издао тај факултет нострификована у складу са законом и

4) да има положен правосудни испит у Босни и Херцеговини или у бившој СФРЈ до 6. априла 1992. године или у некој другој држави, под условом да је увјерење о положеном правосудном испиту нострификовано у складу са законом.

Члан 31.

За окружног тужиоца може бити именовано лице које осим услова из члана 30. овог закона има најмање три године искуства у раду на правним пословима након положеног правосудног испита.

Члан 32.

(1) За главног окружног тужиоца и замјеника главног окружног тужиоца може бити именовано лице које осим услова из члана 30. овог закона има најмање пет година иску-

ства у раду као судија, тужилац, адвокат или друго релевантно правно искуство након положеног правосудног испита.

(2) Главни окружни тужилац и замјеник главног окружног тужиоца мора имати доказане руководне и организацијске способности битне за рад ових тужилаштава.

(3) Главни окружни тужилац и замјеник главног окружног тужиоца именују се на мандат од пет година и могу бити поново именовани.

Члан 33.

За републичког тужиоца може бити именовано лице које осим услова из члана 30. овог закона има најмање пет година искуства у раду као судија, тужилац, адвокат или друго релевантно правно искуство након положеног правосудног испита.

Члан 34.

(1) За главног републичког тужиоца и замјеника главног републичког тужиоца може бити именовано лице које осим услова из члана 30. овог закона има најмање осам година искуства у раду као судија, тужилац, адвокат или друго релевантно правно искуство након положеног правосудног испита, као и доказане руководне и организацијске способности битне за рад тог тужилаштва.

(2) Главни републички тужилац и замјеник главног републичког тужиоца именују се на мандат од шест година и могу бити поново именовани.

Члан 35.

(1) Тужилац се именују на мандат који није ограничен, а који престаје:

- 1) смрћу,
- 2) на лични захтјев,
- 3) када наврши 70 година живота и
- 4) када буде разријешен дужности из разлога који су утврђени законом.

ГЛАВА V

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ТУЖИЛАШТАВА

Члан 36.

(1) Организација Републичког тужилаштва и окружних тужилаштава, број административно-техничког особља и услови за обављање послова утврђују се Правилником о унутрашњој организацији и пословању тужилаштава Републике Српске.

(2) Правилник из става 1. овог члана доноси главни републички тужилац уз прибављено мишљење Колегијума тужилаца Републичког тужилаштва и Високог судског и тужилачког савјета, а уз сагласност Министарства.

Члан 37.

Главни републички, односно главни окружни тужилац руководе тужилачком управом и доносе општа упутства за рад тужилачких и административних одјељења тужилаштва у складу са Правилником из члана 36. став 1. овог закона.

Члан 38.

Републичко тужилаштво и окружна тужилаштва воде евиденцију предмета у складу са актом којим се уређује систем за аутоматско управљање предметима у тужилаштвима које доноси Високи судски и тужилачки савјет.

Члан 39.

(1) На крају сваке године главни републички тужилац сачињава годишњи аналитички извјештај о раду Републичког тужилаштва.

(2) На крају године, а на основу извјештаја из става 1. овог члана, главни републички тужилац извјештава Народну скупштину Републике Српске и притом образлаже стање криминалитета у Републици Српској и указује на тенденције у његовом кретању.

(3) Главни окружни тужиоци Републике Српске достављају главном републичком тужиоцу неопходне податке наведене у ставу 2. овог члана.

(4) Резултати рада тужилаца оцјењују се најмање једном годишње у складу са критеријумима које утврди Високи судски и тужилачки савјет.

(5) Оцјењивање резултата рада окружних тужилаца и замјеника главног окружног тужиоца врши главни окружни тужилац, оцјењивање резултата рада главних окружних тужилаца, републичких тужилаца и замјеника главног републичког тужиоца врши главни републички тужилац, а оцјењивање резултата рада главног републичког тужиоца врши Високи судски и тужилачки савјет.

(6) Против одлуке о оцјени резултата рада може се изјавити приговор Високом судском и тужилачком савјету.

ГЛАВА VI

ТУЖИЛАЧКА УПРАВА

Члан 40.

(1) У оквиру својих овлашћења Министарство остварује одређена права и обавезе у вези са питањима тужилачке управе.

(2) У остваривању редовних послова тужилачке управе Министарство:

1) врши надзор и прати примјену овог закона и других прописа који се односе на организацију и пословање тужилаштва,

2) прати обављање послова тужилачке управе,

3) даје сагласност на Правилник о унутрашњој организацији и пословању тужилаштава Републике Српске, којим се уређују унутрашња организација и систематизација радних мјеста у Републичком тужилаштву, окружним тужилаштвима и Посебном одјељењу за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала,

4) сарађује са главним републичким тужиоцем и главним окружним тужиоцем у рјешавању притужби које прима Министарство, а које се односе на тужилачку управу,

5) даје приједлоге главном републичком тужиоцу и с њим сарађује ради унапређивања организације и пословања тужилаштва,

6) прикупља статистичке податке о раду тужилаштва,

7) обезбјеђује материјалне услове за рад тужилаштва и

8) врши и надлежности у вези са буџетом за рад тужилаштва у складу са законом.

Члан 41.

(1) Главни републички тужилац и главни окружни тужилац дужни су да доставе Министарству податке који су потребни за спровођење овлашћења из члана 40. овог закона.

(2) Главни републички тужилац подноси обједињени годишњи извјештај о раду за сва тужилаштва Министарству и Високом судском и тужилачком савјету.

Члан 42.

Ако Министарство утврди да у тужилаштву постоје неправилности у примјени овог закона, као и примјени других прописа који се односе на организацију и пословање тужилаштва, о томе ће обавијестити главног републичког тужиоца и рјешењем наложити отклањање уочених неправилности или покретање поступка за утврђивање одговорности.

Члан 43.

(1) У спровођењу надлежности из члана 40. овог закона Министарство врши инспекцију рада тужилаштва, као и ревизију финансијског пословања тужилаштва.

(2) Министарство, у примјени овлашћења која су утврђена овим законом, неће утицати на рад тужилаштва у вези са овлашћењима тужиоца која су утврђена у закону.

ГЛАВА VII

РАДНИЦИ ТУЖИЛАШТВА

Члан 44.

(1) Радницима тужилаштва, у смислу овог закона, сма-трају се сва запослена лица у тужилаштву, осим тужилаца.

(2) Структура радника тужилаштва треба да одражава националну структуру становништва према последњем попису.

(3) Прописи Републике Српске о радним односима радника у републичким органима управе сходно се примјењују и на раднике тужилаштва, ако законом није другачије одређено.

(4) Резултати рада радника тужилаштва оцјењују се годишње у складу са правилником који доноси главни републички тужилац.

Члан 45.

(1) Републичко тужилаштво и окружна тужилаштва могу имати секретара, којег по окончању јавног конкурса именује главни републички, односно главни окружни тужилац.

(2) Секретар тужилаштва помаже главном републичком, односно главном окружном тужиоцу у обављању административних послова и при изради административног дијела општег плана.

(3) Послове секретара тужилаштва обавља дипломирани правник са најмање пет година радног искуства у струци.

(4) Секретар тужилаштва помаже главном републичком, односно главном окружном тужиоцу и приликом припреме и извршења буџета тужилаштва.

Члан 46.

(1) У тужилаштва могу бити именовани, по окончању поступка јавне конкуренције, стручни сарадници на неодређено вријеме.

(2) Критеријуме за одређивање броја стручних сарадника одређује главни републички тужилац.

(3) Стручни сарадници могу вршити све радње у поступцима за издавање казних налога пред судовима у складу са законом, а на основу захтјева и посебног овлашћења главног окружног тужиоца.

(4) Стручни сарадник помаже тужиоцу у његовом раду, израђује нацрте тужилачких одлука, проучава правна питања, судску праксу и правну литературу, израђује нацрте правних схватања, те обавља самостално или под надзором и по упутствима тужиоца и друге стручне послове.

(5) Едукација стручних сарадника врши се у складу са програмом едукације, коју утврђује Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске.

(6) У Окружно тужилаштво за стручног сарадника може бити именован дипломирани правник са положеним правосудним испитом и са најмање двије године радног искуства на правним пословима.

(7) Стручни сарадници имају службене легитимације које издаје главни републички тужилац.

(8) Изглед и садржај службене легитимације из става 7. овог члана утврђују се правилником који доноси главни републички тужилац.

Члан 47.

(1) На мјесто приправника може бити примљен држављанин Босне и Херцеговине који је дипломирани правник и који испуњава опште услове за пријем у органима републичке управе.

(2) Приправници се запошљавају у тужилаштвима ради стицања практичног искуства за рад у тужилаштвима.

(3) Приправници се запошљавају на одређено вријеме које није дуже од двије године.

(4) Приправници се у одређеном периоду своје службе упућују на практични рад у основне и окружне судове.

(5) Трајање практичног рада приправника, услови које морају испунити да би могли полагати правосудни испит, те програм и начин полагања правосудног испита утврђују се посебним законом.

ГЛАВА VIII

СРЕДСТВА ЗА РАД ТУЖИЛАШТАВА

Члан 48.

Тужилаштва имају свој буџет, који је саставни дио буџета Републике Српске.

Члан 49.

(1) Приједлог буџета израђује тужилаштво у складу са Законом о буџетском систему Републике Српске.

(2) Приједлог буџета доставља се Министарству у законном утврђеном року.

(3) Приједлог буџета, усаглашен за сва тужилаштва, Министарство доставља Високом судском и тужилачком савјету ради давања евентуалних сугестија.

Члан 50.

(1) Главни тужиоци, замјеници главних тужилаца и тужиоци, као и остали запослени имају право на плату и друга права која им по основу рада припадају, односно функције коју обављају.

(2) На плате тужилаца примјењују се одредбе закона којим се уређују плате и друге накнаде судија и тужилаца у Републици Српској.

Члан 51.

На плате и остала права по основу рада радника тужилаштва примјењују се одредбе закона којим се прописују плате запослених у институцијама правосуђа Републике Српске.

ГЛАВА IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

(1) Главни републички тужилац ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети Правилник из члана 10. став 2. и члана 46. став 8. овог закона, којим се уређује изглед и садржај службене легитимације за тужиоце и стручне сараднике у Републици Српској, Правилник из члана 36. став 2. овог закона, којим се уређује организација Републичког тужилаштва и окружних тужилаштва, број административно-техничког особља и услови за обављање тих послова и Правилник из члана 44. став 4. овог закона, којим се уређује оцјењивање радника тужилаштва.

(2) До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примјењиваће се прописи донесени на основу Закона о тужилаштвима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске, бр. 55/02, 85/03 и 115/04), уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 53.

(1) Окружно тужилаштво у Приједору почеће са радом када се испуне материјалне и друге претпоставке за рад Тужилаштва, а најкасније до 31.12.2016. године.

(2) О испуњености услова за почетак рада Тужилаштва из става 1. овог члана Влада доноси одлуку на приједлог министра.

(3) Почетком рада Окружног тужилаштва у Приједору престаће са радом Подручна канцеларија у Приједору при Окружном тужилаштву Бања Лука.

Члан 54.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о тужилаштвима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 55/02, 85/03 и 115/04).

Члан 55.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-789/16
23. јуна 2016. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

1156

На основу члана 81. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16) и члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 86. сједници, одржаној 11.8.2016. године, д о н о с и

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРАВИЛНИК О
УНУТРАШЊОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ И СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ
РАДНИХ МЈЕСТА У МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ
ПОСЛОВА**

I

Даје се сагласност на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству унутрашњих послова.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1778/16
11. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1157

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 25/09) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12 и 15/16), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРОГРАМ

**ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ
КАРАНТИНСКИХ ШТЕТНИХ ОРГАНИЗАМА У
РЕГИСТРОВАНИМ РАСАДНИЦИМА У РЕПУБЛИЦИ
СРПСКОЈ У 2016. ГОДИНИ**

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који ће их спроводити, извори и начин обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством карантинских штетних организама у регистрованим расадницима у Републици Српској у 2016. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантинских штетних организама на мјестима производње садног материјала, племки и подлога у регистрованим расадницима у Републици Српској.

(2) Циљ посебног надзора је и испуњавање фитосанитарних услова за производњу, премјештање и извоз садног материјала воћа.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантинских штетних организама у производњи садног материјала воћа спроводи се на цијелој територији Републике Српске.

(2) Посебан надзор и мјере надзора спроводи Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске (у

даљем тексту: Инспекторат Републике Српске) и институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за спровођење послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организама и заштите здравља биља (у даљем тексту: овлашћене институције).

(3) Визуелне прегледе, узорковање и шифрирање узорака врше фитосанитарни инспектори Инспектората Републике Српске (у даљем тексту: фитосанитарни инспектори).

(4) Лабораторијска тестирања достављених узорака, израду извјештаја и резултата тестирања врше овлашћене институције.

Члан 4.

(1) Визуелни прегледи, узорковање и лабораторијска тестирања узорака врше се на присуство сљедећих карантинских штетних организама:

- 1) Plum pox virus - PPV и
- 2) Candidatus Phytoplasma mali Seemüller et Schneider - AP.

(2) Биљке-домаћини карантински штетног организма Plum pox virus - PPV из рода Prunus са највећим економским значајем су шљива, кајсија, бресква, нектарина, трешња и вишња.

(3) Главна биљка-домаћин карантински штетног организма Candidatus Phytoplasma mali Seemüller et Schneider - AP је јабука (Malus spp.).

(4) Одабир локација извршен је на основу биологије циљаних штетних организама, климатских услова за њихов развој, географске дистрибуције регистрованих расадника садног материјала и фенологије и заступљености биљака-домаћина.

Члан 5.

Преглед броја узорака по воћним врстама за садни материјал и матична стабла приказан је у Табели број 1, која се налази у Прилогу 1. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 6.

(1) Подручје рада су регистровани расадници и матичњаци у Републици Српској.

(2) Биљке се прегледају појединачно, док је при опису мјеста узимања узорака обавезно што детаљније описати мјесто узорковања са обавезним уношењем GPS позиције, а што се наводи у Записнику о узимању узорака и пријави узорака, који се налази се у Прилогу 2. овог програма и чини његов саставни дио.

(3) Ток визуелног прегледа и узимање службених узорака приказано је у Прилогу 3. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 7.

(1) Лабораторијска испитивања узорака врше се у складу са међународно признатим и валидним ЕРРО дијагностичким методама - ЕРРО РМ 7/62(1) Diagnostic protocols for regulated pests Candidatus Phytoplasma mali и ЕРРО РМ 7/32(1) Diagnostic protocols for regulated pests Plum pox virus.

(2) Лабораторијски извјештаји, осим резултата анализа, морају садржавати методе по којима је вршена детекција.

Члан 8.

(1) На основу резултата спровођења овог програма, узорковања и извјештаја из лабораторија, овлашћене институције и Инспекторат дужни су да израде карту географске дисперзије прегледаних површина и локација узорковања.

(2) Свака локација узорковања се јасно приказује на карти Републике Српске, а мјесто узимања узорака је неопходно приказати уз обавезно коришћење GPS.

Члан 9.

(1) Вршиоци посебног надзора достављају Министарству извјештај о спровођењу овог програма у складу са прописаним роковима.

(2) Рок за завршетак послова из става 1. овог члана је 1. децембар 2016. године.

(3) Сви вршиоци посебног надзора благовремено извештавају Министарство о посебним догађајима током спровођења овог програма, а посебно о свим случајевима откривања штетног организма који је предмет посебног надзора.

Члан 10.

Спровођење овог програма финансира се из буџета Републике Српске на основу члана 39. ст. 1. и 5. Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села у 2016. години - право на подстицајна средства за финансирање програма из области заштите здравља биља ("Службени гласник Републике Српске", број 27/16).

Члан 11.

Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством карантинских штетних организама у регистрованим расадницима у Републици Српској у 2016. години воде се и достављају Министарству на Обрасцу 1, који се налази у Прилогу 4. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 12.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 12.03.3-330-2631/16
5. августа 2016. године
Бања Лука

Министар,
Др **Стево Мирјанић**, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Табела 1 – Преглед броја узорака по воћним врстама за садни материјал и матична стабла

	Штетни организам	Воћна врста	Број узорака	Укупан број узорака по организму
Садни материјал	Plum pox virus PPV	Шљива	54	184
		Кајсија	19	
		Бресква	33	
		Нектарина	7	
		Вишња*	21	
		Трешња	50	
	Candidatus Phytoplasma mali (Apple proliferation – AP)	Јабука	118	118
Матичњаџи	Plum pox potyvirus PPV	Шљива	60	189
		Кајсија	15	
		Бресква	21	
		Нектарина	7	
		Вишња*	23	
		Трешња	63	
	Candidatus Phytoplasma mali (Apple proliferation, AP)	Јабука	132	132
Укупан број узорака за све организме				623

* Природна инфекција вишње (*Prunus cerasus*) карантински штетним организмом Plum pox virus PPV утврђена је од Kalashyna et al. 1994. године, али је она још непозната у пракси у ЕРРО регији.

ПРИЛОГ 2.

Записник за посебан надзор над присуством карантински штетних организама у регистрованим расадницима у Републици Српској (прегледи површина за производњу садног материјала и у регистрованим матичњаџима и узорковање за лабораторијску анализу)

Број: бр. регије – бр. службе – период године – ваш број, година
Нпр.: 01-01а-III-10/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.../2016.

Датум:

Шифре узорка:

Подаци о произвођачу

Назив:	
Адреса:	
Телефон:	
Број пољопривредног газдинства:	

Подаци о биљној врсти

Подручје:	
Општина:	
Катастарска општина:	
Потес:	
Прегледана површина:	
Поријекло биљног материјала:	
GPS координате:	
Врста биљке домаћина:	
Сорта:	

Дијелови биљке који се узоркују:	
Поријекло садног материјала уколико је увезен:	
Примједбе:	

Одговорно лице
произвођач / власник биља

Фитосанитарни инспектор

ПРИЛОГ 3.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И УЗОРКОВАЊЕ

1.1. Пун назив врсте: Plum pox virus

Домаћи назив болести: шарка шљиве

Акроним: PPV

Синоними: Plum pox potyvirus, Prunus virus 7, Charka virus

Актуелни статус: ЕУ листа; III/A2

1.1.1. Ток визуелног прегледа

Визуелни прегледи биљака-домаћина врше се током периода вегетације (не током фазе мировања), са оптималним периодом од средине јуна до краја августа. Овлашћено лице пажљиво пролази између редова биљака и тражи карактеристичне симптоме обољења, затим евидентира број биљака на којима су уочени такви симптоми.

Визуелне прегледе на мјесту производње и узгоја спроводити само током вегетације, по могућности по облачном времену.

1.1.2. Узорковање за лабораторијска тестирања

Биљке са испољеним симптомима

Узорковање симптоматичних биљака домаћина осјетљивих према PPV врши се у периоду испољавања симптома, од прољећа до јесени и/или током периода мировања.

Узорковање биљног материјала вршити из унутрашњости крошње, и то:

- узорковање цвјетова, младих изданака или плодића у прољеће,
- узорковање зрелих листова у јесен,
- узорковање спавајућих пупољака или коре са грана током зимског периода.

Биљке без испољених типичних симптома

- Стандардни узорак треба да се састоји од пет изданака или десет потпуно развијених листова сакупљених са свих дијелова крошње са једног стабла са средине скелетне гране.

- Узорковање вршити до појаве високих температура почетком љета. У медитеранском подручју избежавати узорковање од јула до септембра.

- Узорке чувати при температури од 4 °C не више од седам дана прије обраде. Плодови се могу чувати мјесец дана при температури од 4 °C.

- Наведени тип узорака ткива може да обезбиједи највиши могући ниво детекције циљаног штетног организма. Приликом

узорковања потребно је испратити принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијске анализе (нпр. евиденција података о узроку на мјесту узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

1.2. Пун назив врсте: Candidatus Phytoplasma mali Seemüller et Schneider

Домаћи назив болести: метличавост младара јабуке

Акроним: AP

Синоними: Apple proliferation mycoplasma; Apple proliferation phytoplasma, Apple proliferation MLO; Phytoplasma mali

Актуелни статус: ЕУ листа; I/A2

1.2.1. Ток визуелног прегледа

Визуелни преглед матичних засада на присуство фитоплазме започети у првој половини јула и наставити до краја септембра. Обратити пажњу на сљедеће симптоме:

- младари који имају розетаст облик и често су заражене пепелицом (*Podosphaera leucotricha*) некроза на промијењеним дијеловима листа,

- раније развијени листови су неправилног облика (копљастог),

- заперци су увећани и често их је и до четири на једном листу,

- петелке су краће,

- понекад се јавља и хлороза или црвенило листова,

- плодови су мали, кржљави, хлоротични, деформисани са увећаном петелком због слабе акумулације шећера су киселог и опорог укуса.

1.2.2. Узорковање за лабораторијска тестирања:

- Када нису присутни симптоми обољења, препоручљиво је узети више материјала са различитих мјеста на крошњи. Сакупити цијеле листове са петелкама, ставити у пластичне кесе и држати у фрижидеру до слања у овлашћену лабораторију (не дуже од два дана). Оптималан број узоркованих листова је пет до десет комада по крошњи воћке.

- За тестирање латентне заразе са фитоплазмама воћки потребно је узорковати коријење. Коријење се узоркује са три мјеста у близини стабла. За анализу су најпримјеренији 0,5 cm до 1 cm дебели коријени, одговарају, такође, и тањи коријенчићи од 1 mm и у појединим случајевима у недостатку одговарајућег материјала дебело коријење.

- Узорке листова и коријења ставити у двије раздвојене кесе и спојити кесе као један узорак.

ПРИЛОГ 4.

Табела 1 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством карантинских штетних организама у регистрованим насадницама у Републици Српској у 2016. години

	Штетни организам	Воћна врста	Период узорковања	Локација	Површина узорковања	Број позитивних узорака	Број негативних узорака
Садни материјал	Plum pox potyvirus PPV	Шљива					
		Кајсија					
		Бресква					
		Нектарина					
		Вишња					
	Трешња						
	Candidatus Phytoplasma mali (Apple proliferation, AP)	Јабука					

Матичњаџи	Plum pox potyvirus PPV	Шљива					
		Кајсија					
		Бресква					
		Нектарина					
		Вишња					
	Трешња						
	Candidatus Phytoplasma mali (Apple proliferation, AP)	Јабука					

1158

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 25/09) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12 и 15/16), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРОГРАМ

ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУТСТВОМ TSWV (ЕНГЛ. TOMATO SPOTTED WILT VIRUS) НА ПОДРУЧЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2016. ГОДИНИ

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који ће их спроводити, извори и начин обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством TSWV (енгл. Tomato spotted wilt virus), на подручју Републике Српске у 2016. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантински штетног организма TSWV (енгл. Tomato spotted wilt virus); (у даљем тексту: TSWV), на мјестима уласка пошљики биљака домаћина које се увозе у Републику Српску, те код произвођача расада, произвођача поврћа и цвијећа и других врста домаћина патогена који су наведени у Прилогу 1. овог програма и чине његов саставни дио.

(2) Биљне врсте домаћини овог патогена у Републици Српској су: паприка (*Capiscum annuum*), салата (*Lactuca sativa*), дуван (*Nicotiana tabacum*), парадајз (*Lycopersicon esculentum*), као и остало биље наведено у Прилогу 1. овог програма.

(3) За постизање наведеног циља посебним надзором истражује се подручје, односно локалитети на којима се у Републици Српској узгајају биљке домаћини из става 2. овог члана, ради одређивања статуса истраживаног подручја за наведени организам, те утврђивања могућих путева уласка или ширења у Републици Српској.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантински штетног организма TSWV спроводи се на цијелој територији Републике Српске.

(2) Посебан надзор и мјере надзора на граници спроводи Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат Републике Српске).

(3) Институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за спровођење послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организама и заштите здравља биља за штетни организам из става 1. овог члана (у даљем тексту: овлашћене институције) спроводe посебан надзор код произвођача расада, произвођача поврћа и цвјетних врста које су домаћини TSWV.

Члан 4.

Одабир локација извршен је на основу биологије штетног организма, климатских услова за његов развој, географ-

ске дистрибуције и величине комерцијалних производних засада, регистрованих расадника и јавних површина биљних врста биљки домаћина.

Члан 5.

(1) Подручја рада су гранични прелази као мјеста уласка у Републику Српску, мјеста производње расада биљака домаћина, као и производни засади биљака домаћина.

(2) Надзором се обухватају произвођачи расада и произвођачи поврћа и цвијећа биљака домаћина из члана 2. став 2. овог програма и гранични прелази као мјеста уласка пошљики расада поврћа и цвијећа, као и цвијећа намијењеног за директну продају као могућег пута уношења карантински штетног организма у Републику Српску.

Члан 6.

Вријеме вршења надзора код произвођача расада и произвођача поврћа и цвијећа је прописано на основу животног циклуса штетног организма и фенологије биљака домаћина и врши се у складу са међународно признатом и валидном дијагностичком методом.

Члан 7.

(1) Визуелни прегледи и узимање службених узорак за лабораторијске анализе врше се током сезоне раста када су симптоми видљиви, а мониторинг зависи од врсте биљке домаћина и географског положаја и врши се:

1) код произвођача расада поврћа и цвијећа биљака домаћина TSWV,

2) у производним засадима поврћа и цвијећа биљака домаћина TSWV са подацима који указују на поријекло расада у засаду (производња на отвореном и у затвореним објектима) и

3) при увозу расада поврћа и цвијећа, као и цвијећа намијењеног за директну продају биљака домаћина TSWV.

(2) Биљке се прегледају појединачно, при опису мјеста узимања узорак, обавезно је што детаљније описати мјесто узорковања са обавезним уношењем GPS позиције, а што се наводи у Записнику о узимању узорак и пријави узорак, који се налази се у Прилогу 2. овог програма и чини његов саставни дио.

(3) Ток визуелног прегледа и узимање службених узорак приказано је у Прилогу 3. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 8.

Регионални преглед дистрибуције и броја визуелних прегледа и узорак за лабораторијско испитивање присуства TSWV, које врше овлашћене институције, приказан је у Прилогу 4. Табела 1. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 9.

Број визуелних прегледа и службених узорак за лабораторијско испитивање присуства TSWV, које врши Инспекторат Републике Српске, прописан је у Прилогу 4. Табела 2. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 10.

(1) Лабораторијска испитивања узорак врше се у складу са међународно признатим и валидним дијагностичким методама (EPPO, 2004. Diagnostic protocols for regulated

pests. Tomato spotted wilt tospovirus Bulletin OEPP/EPPO 34:271-279).

(2) Лабораторијски извјештаји поред резултата анализа морају садржавати методе по којима је вршена детекција.

Члан 11.

(1) Сви вршиоци посебног надзора достављају Министарству извјештај о спровођењу овог програма у складу са роковима за реализацију појединих фаза.

(2) Рок за завршетак послова из става 1. овог члана је 1. децембар 2016. године.

(3) Сви вршиоци посебног надзора благовремено извјештавају Министарство о посебним догађајима током спровођења овог програма, а посебно о свим случајевима откривања штетног организма који је предмет посебног надзора.

Члан 12.

Спровођење овог програма финансира се из буџета Републике Српске на основу члана 39. ст. 1. и 5. Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села у 2016. години – право на подстицајна средства за финансирање програма из области заштите здравља биља (“Службени гласник Републике Српске”, број 27/16).

Члан 13.

(1) Укупне резултате овог програма овлашћене институције воде и достављају Министарству до 1. децембра 2016. године на Обрасцу 1, који се налази у Прилогу 5. овог програма и чини његов саставни дио.

(2) Инспекторат Републике Српске води евиденције спровођења Програма на граничним прелазима и укупне резултате доставља Министарству на Обрасцу 2, који се налази у Прилогу 5. овог програма и чини његов саставни дио.

(3) Рок за достављање Министарству резултата из овог члана је 1. децембар 2016. године.

Члан 14.

(1) На основу резултата спровођења овог програма, узорковања и извјештаја из лабораторија, овлашћене ин-

ституције дужне су да израде карту географске распрострањености прегледаних површина и локација узорковања.

(2) Свака локација узорковања се јасно приказује на карти Републике Српске, а мјесто узимања узорака је неопходно приказати уз одговарајући систем за поновну идентификацију и обавезно коришћење GPS.

Члан 15.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 12.03.3-330-2630/16
5. августа 2016. године
Бања Лука

Министар,
Др **Стево Мирјанић**, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Биљке домаћини

У ЕРРО региону главни домаћини су:

паприка,
парадајз,
плави патлиџан,
салата,
грашак,
пасуљ,
артичока,
цикорија,
врежасте културе (краставац, диња, лубеница),
дуван,
кромпир

и велики број украсних биљака (Alstroemeria, Anemone, Antirrhinum, Araceae, Aster, Begonia, Bouvardia, Calceolaria, Callistephus, Celosia, Cestrum, Columnea, Cyclamen, Dahlia, Dendranthema x grandiflorum, Eustoma, Fatsia japonica, Gazania, Gerbera, Gladiolus, Hydrangea, Impatiens, Iris, Kalanchoe, Leucanthemum, Limonium, Pelargonium, Ranunculus, Saintpaulia, Senecio cruentus, Sinningia, Tagetes, Verbena, Vinca и Zinnia).

Овај вирус припада групи штетних вируса за производњу парадајза, паприке, салате, дувана и украсних биљака *Begonia hiemalis* Fotsh, *Dianthus caryophyllus* L., *Euphorbia pulcherrima* (Wild ex Kletzsch), *Gerbera* L. *Chrysanthemum indicum*, и *Pelargonium* L.

ПРИЛОГ 2.

Записник за посебан надзор над присуством TSWV (енгл. Tomato spotted wilt virus)

(прегледи површина произвођача расада и производних засада биљки домаћина за лабораторијску анализу)

Број: бр. регије – бр. службе – крај маја до краја јуна – ваш број, година

Нпр.: 01-01а-III-10/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.../2016.

Датум:

Шифре узорка:

Подаци о произвођачу

Назив:	
Адреса:	
Телефон:	
Број пољопривредног газдинства:	

Подаци о биљној врсти

Подручје:	
Општина:	
Катастарска општина:	
Потес:	
Прегледана површина:	
Поријекло биљног материјала:	
GPS координате:	
Врста биљке домаћина:	
Сорта:	

Дијелови биљке који се узоркују:	
Поријекло расада уколико је производни засад:	

Примједбе: _____

Одговорно лице
произвођач / увозник / власник биља

Овлашћено лице
за преглед

ПРИЛОГ 3.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И УЗОРКОВАЊЕ

1.1. Ток визуелног прегледа

- Симптоми проузроковани другим *Tospovirusima* не разликују се од оних које изазива TSWV. Симптоми могу подсећати на физиопатије или на симптоме бактеријских или микозних обољења. Некротичне пјеге на лишћу могу да подсећају и на оштећења од пестицида. У неким случајевима заразе су латентне, односно без видљивих симптома. Такве биљке представљају највећу опасност и извор заразе у затвореним просторима.

- Биљке-домаћини, укључујући парадајз, импатиенс, цикламу, бегонију и глоксинују, испољавају специфичне симптоме у виду концентричних прстенова на лишћу, цвјетовима или плодовима. Ове зонирани пјеге, које имају изглед мете, у почетку су жуте или љубичасте, а касније могу да постану жутосмеђе или смеђе. Као специфични симптоми јављају се и бронзана боја на најмлађем лишћу парадајза и љубичасте пруге на стаблу парадајза и импатиенса.

- Заједничко за испољавање симптома на различитим домаћинима јесу прстенасте пјеге (жути или тамносмеђи некротични прстенови) или друге линијске шаре, црне пруге на петелкама и стаблу, некротичне пјеге на лишћу или некроза врха биљака.

- На парадајзу се уочава бронзавост лишћа, коврцање, некротичне пруге и тачке на лишћу. Тамносмеђе пруге се појављују и на лисним дршкама, стабљини и вршним дијеловима. Биљке су крхљаве и слабије пораста у поређењу са незараженим. Зрели плодови испољавају свијетлоцрвене или жуте регије на покожици.

- На паприци симптоми се огледају појавом крхљавих и хлоротичних биљака. Лишће може да испољава хлоротичну црвичавост или мозаик са некротичним пјегима. Некротичне пруге јављају се и на стабљини све до терминалних изданак.

- Код салате инфекција почиње на лишћу које постаје хлоротично са смеђим мрљама. Промјена боје се шири на унутрашње лишће и доводи до престанка раста на једној страни биљке.

- На хризантемама постоји широк спектар варијација симптома између сорти. Обично се појављују црне пруге на стабљини

ци и увелост. На *Sinningia spp.* инфицирани листови показују жуте или смеђе пјеге на листовима или различите патерне. Појава некротичних прстенастих пјега видљива је на лишћу импатиенса.

1.2. Узорковање за лабораторијска тестирања

- При узорковању потребно је водити рачуна о неравнојерној дистрибуцији вируса у биљци. Начин одабира биљног материјала препоручен за припрему узорака за тестирање ELISA тестом и RT PCR је сљедећи: неопходно је узорковати биљни орган са израженим симптомима, узорак формирати и од различитих симптома на различитим биљним органима, са исте биљке. Обратити пажњу да се одвојени узорци формирају од што различитијих симптома присутних у усјеву.

- Уколико не постоје биљке са симптомима, потребно је извршити преглед усјева у проходу у облику слова W или дијагонално или по редовима. Без обзира на то који начин прохода се одабере, треба сакупити лишће биљака без симптома по случајном избору. Најмање по 50 узорака листова треба сакупити из једног усјева. Од сакупљеног лишћа без симптома треба правити збирне узорке, пет група по десет листова, за лабораторијско тестирање.

- Код резница које се сматрају вегетативним пропaгaтивном материјалом или усјеву који је јако осетљив, неопходно је стално узорковање биљака без симптома јер оне служе као извор инокулума за даље ширење TSWV.

- Приликом провјеравања фитосанитарног статуса расада парадајза на економски важне вирусе, треба укључити и TSWV, јер је парадајз једна од јако осетљивих гајених биљака на овај вирус. Узорковања треба обавити када је расад у фази 4-6 правих листова. Ако је у питању мања производња расада, преглед и узорковање треба обавити како је то наведено. У случају веће производње парадајза, где је производња по једном стакленичком објекту око 100.000 сијанаца парадајза у полистиренским контејнерима, узорковање треба обавити по раму облика слова W, на сваких 2 m² (око 2.300 биљака) треба сакупити 24 подузорка, који чине листови појединичних биљака. Тако одабрани подузорци чувају се у једној пластичној кеси и од њих се формира јединица узорака за тестирање, чија величина треба да буде 1,2 g.

ПРИЛОГ 4.

Табела 1 – Преглед дистрибуције и броја визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање над присуством симптома инфекције TSWV – Tomato spotted wilt virus код произвођача расада и произвођача поврћа и цвијећа у Републици Српској

Биљке домаћини	Парадајз		Паприка		Салата		Дуван		Цвијеће и украсно биље из Прилога 1. овог програма		Укупно	
	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу	Врста узорака	Број узорака за лабораторијску анализу
Регије	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу	Визуелни преглед	Број узорака за лабораторијску анализу
Приједор	100	3	100	4	50	1	-	-	30	1	280	9
Бања Лука	60	1	60	1	-	-	-	-	-	-	120	2
Добој	100	3	100	3	-	-	100	4	-	-	300	10
Бијелина	200	20	200	30	-	-	100	8	-	-	500	58
И. Сарајево												
Градишка	100	9	100	9	40	1	-	-	40	2	240	21
Требиње	100	5	100	5	-	-	-	-	-	-	200	10
Укупно:	660	41	660	52	100	2	200	14	70	3	990	110

* Узимаће се групни узорци пет група по десет листова.

Табела 2 – Број службених узорка за лабораторијско испитивање TSWV – Tomato spotted wilt virus из увоза

Узорци	Број узорка
Увезене пошиљке биљки домаћина	5*

* У случају постојања сумње на заразу, потребно је узети и већи број узорка и извршити лабораторијску анализу.

ПРИЛОГ 5.

Образац 1 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством TSWV на биљкама домаћинима из члана 2. овог програма, који је спроведен од овлашћених институција на унутрашњем подручју Републике Српске у 2016. години

Произвођачи расада	Парадајз	Паприка	Салата	Дуван	Цвијеће и украсно биље из Прилога 1. овог програма	Укупно
Број узорка за визуелни преглед						
Број узорка за лабораторијску анализу						
Површина узорковања (ha)						
Периода узорковања						x
Број позитивних узорка						
Број негативних узорка						
Производни засади	Парадајз	Паприка	Салата	Дуван	Цвијеће и украсно биље из Прилога 1. овог програма	Укупно
Број узорка за визуелни преглед						
Број узорка за лабораторијску анализу						
Површина узорковања (ha)						
Периода узорковања						x
Број позитивних узорка						
Број негативних узорка						

Образац 2 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством TSWV – Tomato spotted wilt virus на биљкама домаћинима из члана 2. овог програма, који су извршени на граничним прелазима Републике Српске у 2016. години

	Парадајз	Паприка	Салата	Дуван	Цвијеће и украсно биље из Прилога 1. овог програма	Укупно
Број узорка за лабораторијску анализу						
Број позитивних узорка						
Број негативних узорка						

Након завршетка Програма посебног надзора, попуњене табеле у електронској форми потребно је доставити Министарству, на мејл mrs@mps.vladars.net

Рок за завршетак наведених послова је 1. децембар 2016. године.

1159

На основу члана 255. Закона о раду (“Службени гласник Републике Српске”, број 1/16), члана 82. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12 и 15/16), члана 190. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02, 87/08 и 50/10) и члана 7. Правилника о регистрацији колективних уговора (“Службени гласник Републике Српске”, број 40/16), рјешавајући по захтјеву Синдиката управе Републике Српске за упис Посебног колективног уговора за запослене у јавним службама Републике Српске у Регистар колективних уговора који води ово министарство, министар рада и борачко-инвалидске заштите д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

(1) У Регистар колективних уговора који води Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, под реги-

старским бројем: 1/16, извршен је упис Посебног колективног уговора за запослене у јавним службама Републике Српске, који је закључен 11.8.2016. године између Владе Републике Српске и Синдиката управе Републике Српске, са свим подацима садржаним у пријави.

(2) Ово рјешење је коначно у управном поступку и објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске” заједно са Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама Републике Српске.

Број: 16-04-020-180/16
12. августа 2016. године
Бања Лука

Министар,
Миленко Савановић, с.р.

1160

Министар просвјете и културе Републике Српске, на основу члана 35. став 7. и члана 72. став 1. Закона о библиотечко-информационој дјелатности (“Службени гласник

Републике Српске”, број 44/16), те члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12 и 15/16), у поступку разрјешења Управног одбора ЈУ Народна библиотека Градишка, 11. августа 2016. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О РАЗРЈЕШЕЊУ ВРШИЛАЦА ДУЖНОСТИ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА ЈАВНЕ УСТАНОВЕ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ГРАДИШКА

1. Разрјешавају се вршиоци дужности чланова Управног одбора ЈУ Народна библиотека Градишка, са 11. августом 2016. године, у сљедећем саставу:

- 1) Мира Лендић,
- 2) Данијела Вуковић и
- 3) Јасна Кахрић.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 07.06/052-5802/16
11. августа 2016. године
Бања Лука

Министар,
Др Дане Малешевих, с.р.

1161

Министар просвјете и културе Републике Српске, на основу члана 38. став 4. Закона о библиотечно-информационој дјелатности (“Службени гласник Републике Српске”, број 44/16), у поступку именовања Управног одбора ЈУ Народна библиотека Градишка, 11. августа 2016. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИМЕНОВАЊУ УПРАВНОГ ОДБОРА ЗА ПРИВРЕМЕНО УПРАВЉАЊЕ ЈУ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ГРАДИШКА

1. Именује се Управни одбор за привремено управљање ЈУ Народна библиотека Градишка, у сљедећем саставу:

- 1) Јована Гвозден,
- 2) Слађана Шиник и
- 3) Вања Јањанин Видовић.

2. Именовање из тачке 1. овог рјешења врши се на период до конституисања новог управног одбора, а најдуже на шест мјесеци, почевши од 12. августа 2016. године.

3. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 07.06/052-5802-1/16
11. августа 2016. године
Бања Лука

Министар,
Др Дане Малешевих, с.р.

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

На основу члана 86. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), члана 115. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/12) и члана 31а. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), помоћник директора за оснивање и одржавање катастра непокретности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске Александар Деурић, дипл. правник, а по Овлашћењу број: 21.01/052-174/16, од 15.4.2016. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ПОТВРЂИВАЊУ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ ЗА ДИО КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ ДЕРВЕНТА 1, ОПШТИНА ДЕРВЕНТА

1. Потврђује се да је катастар непокретности за дио катастарске општине Дервента 1, општина Дервента, и то

за катастарске парцеле бр. 487/1 и 487/2, укупне површине 1156 м², основан у складу са Законом о премјеру и катастру Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/12).

2. Даном ступања на снагу катастра непокретности за дио катастарске општине Дервента 1, општина Дервента, за катастарске парцеле наведене у тачки 1. овог рјешења ставља се ван снаге и престаје да важи катастар земљишта у к.о. Дервента 1, општина Дервента, за катастарске парцеле бр. 487/1 и 487/2, уписане у посједовни лист број 3417, као и земљишна књига за парцеле бр. 487/1 и 487/2, уписане у зк. ул. број 101 к.о. Дервента 1.

3. Катастар непокретности за непокретности поближе описане у тачки 1. овог рјешења ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 21.04/951-1887/13
29. јула 2016. године
Бања Лука

Помоћник директора
за оснивање и одржавање
катастра непокретности,
Александар Деурић, с.р.

На основу члана 86. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), члана 115. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/12) и члана 31а. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), помоћник директора за оснивање и одржавање катастра непокретности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске Александар Деурић, дипл. правник, а по Овлашћењу број: 21.01/052-174/16, од 15.4.2016. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ПОТВРЂИВАЊУ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ ЗА ДИО КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ МИШКОВЦИ, ОПШТИНА ДЕРВЕНТА

1. Потврђује се да је катастар непокретности за дио катастарске општине Мишковци, општина Дервента, и то за катастарске парцеле бр. 689 и 690, укупне површине 3800 м², основан у складу са Законом о премјеру и катастру Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/12).

2. Даном ступања на снагу катастра непокретности за дио катастарске општине Мишковци, општина Дервента, за катастарске парцеле наведене у тачки 1. овог рјешења ставља се ван снаге и престаје да важи катастар земљишта у к.о. Мишковци, општина Дервента, за катастарске парцеле бр. 689 и 690, уписане у посједовни лист број 183.

3. Катастар непокретности за непокретности поближе описане у тачки 1. овог рјешења ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 21.04/951-1903/15
27. јула 2016. године
Бања Лука

Помоћник директора
за оснивање и одржавање
катастра непокретности,
Александар Деурић, с.р.

На основу члана 86. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), члана 115. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/12) и члана 31а. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), помоћник директора за оснивање и одржавање катастра непокретности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске Александар Деурић, дипл. правник, а по Овлашћењу број: 21.01/052-174/16, од 15.4.2016. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ПОТВРЂИВАЊУ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ
ЗА ДИО КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ ЛАБУЦКА,
ОПШТИНА ЛОПАРЕ**

1. Потврђује се да је катастар непокретности за дио катастарске општине Лабуцка, општина Лопаре, и то за катастарске парцеле бр: 1681, 1833, 1834, 3599, 3600, 3601 и 3602, укупне површине 36899 м², основан у складу са Законом о премјери и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 6/12).

2. Даном ступања на снагу катастра непокретности за дио катастарске општине Лабуцка, општина Лопаре, за катастарске парцеле наведене у тачки 1. овог рјешења ставља се ван снаге и престаје да важи катастар земљишта у к.о. Лабуцка, општина Лопаре, за катастарске парцеле бр: 1664/1, 1691/3, 1770/1, 1785/1, 1785/2, 1785/3 и 1785/4, уписане у посједовни лист број 354, као и земљишна књига за парцеле бр: 1785/1, 1785/2, 1785/3 и 1785/4, уписане у зк. ул. број 445 к.о. Лабуцка, парцелу број 1770/1, уписану у зк. ул. бр. 268 к.о. Лабуцка, парцелу број 1691/3, уписану у зк. ул. бр. 358 к.о. Лабуцка, и парцелу број 1644/1, уписану у зк. ул. бр. 194 к.о. Лабуцка.

3. Катастар непокретности за непокретности ближе описане у тачки 1. овог рјешења ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 21.04/951-1117/16
1. августа 2016. године
Бања Лука

Помоћник директора
за оснивање и одржавање
катастра непокретности,
Александар Деурић, с.р.

На основу члана 86. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), члана 115. став 1. Закона о премјери и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 6/12) и члана 31а. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07 и 50/10), помоћник директора за оснивање и одржавање катастра непокретности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске Александар Деурић, дипл. правник, а по Овлашћењу број: 21.01/052-174/16, од 15.4.2016. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ПОТВРЂИВАЊУ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ
ЗА ДИО КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ БУТМИР,
ОПШТИНА ИСТОЧНА ИЛИЦА**

1. Потврђује се да је катастар непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илица, и то за катастарску парцелу број 1749/3, укупне површине 24982 м², основан у складу са Законом о премјери и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 6/12).

2. Даном ступања на снагу катастра непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илица, за катастарску парцелу наведену у тачки 1. овог рјешења ставља се ван снаге и престаје да важи катастар земљишта у к.о. Бутмир, општина Источна Илица, за катастарску парцелу број 1749/3, уписану у посједовни лист број 1176.

3. Катастар непокретности за непокретности ближе описане у тачки 1. овог рјешења ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 21.04/951-510/16
29. јула 2016. године
Бања Лука

Помоћник директора
за оснивање и одржавање
катастра непокретности,
Александар Деурић, с.р.

На основу члана 86. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), члана 115. став 1. Закона о премјери и катастру Републике Српске ("Службени

гласник Републике Српске", број 6/12) и члана 31а. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07 и 50/10), помоћник директора за оснивање и одржавање катастра непокретности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске Александар Деурић, дипл. правник, а по Овлашћењу број: 21.01/052-174/16, од 15.4.2016. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ПОТВРЂИВАЊУ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ
ЗА ДИО КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ БУТМИР,
ОПШТИНА ИСТОЧНА ИЛИЦА**

1. Потврђује се да је катастар непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илица, и то за катастарске парцеле бр: 1856/1, 1856/2, 1899, 1900, 1904 и 1905, укупне површине 27843 м², основан у складу са Законом о премјери и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 6/12).

2. Даном ступања на снагу катастра непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илица, за катастарске парцеле наведене у тачки 1. овог рјешења ставља се ван снаге и престаје да важи катастар земљишта у к.о. Бутмир, општина Источна Илица, за катастарске парцеле бр: 1856/1, 1856/2, 1899, 1900, 1904 и 1905, уписане у посједовни лист број 427.

3. Катастар непокретности за непокретности ближе описане у тачки 1. овог рјешења ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 21.04/951-1285/16
1. августа 2016. године
Бања Лука

Помоћник директора
за оснивање и одржавање
катастра непокретности,
Александар Деурић, с.р.

Агенција за банкарство Републике Српске

На основу члана 16. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/13), члана 6. Правилника о Омбудсману за банкарски систем Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 51/16), тачке IV Одлуке о утврђивању услова и критеријума за избор и именовање лица које руководи Омбудсманом за банкарски систем Републике Српске УО број: 212/16, од 15.7.2016. године, и Одлуке о расписивању интерног огласа за избор и именовање лица које руководи Омбудсманом за банкарски систем Републике Српске УО број: 213/16, од 15.7.2016. године, Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на сједници одржаној 5.8.2016. године, д о н о с и

О Д Л У К У**О ИМЕНОВАЊУ ЛИЦА КОЈЕ РУКОВОДИ
ОМБУДСМАНОМ ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ****I**

Владимир Рудић из Бање Луке, дипломирани правник са положеним правосудним испитом, именује се за лице које руководи Омбудсманом за банкарски систем Републике Српске као самосталном организационом јединицом у саставу Агенције за банкарство Републике Српске, на временски период од 5 (пет) година.

II

За реализацију ове одлуке задужује се Сектор за правне и опште послове Агенције за банкарство Републике Српске.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

УО број: 216/16
5. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједник
Управног одбора,
Мира Бјелац, с.р.

Комисија за хартије од вриједности Републике Српске

На основу члана 260. став 1. тачка в. Закона о тржишту хартија од вриједности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 и 108/13), члана 243д. став 3. Закона о инвестиционим фондовима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 92/06 и 82/15), а у вези са чланом 10. став 1. Правилника о преобликовању затвореног инвестиционог фонда ("Службени гласник Републике Српске", број 108/15), Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, рјешавајући по Захтјеву Друштва за управљање инвестиционим фондовима "Zepster invest" а.д. Бања Лука, Веселина Маслеше 21, Бања Лука, за одобрење Плана усклађивања и Плана преобликовања Затвореног инвестиционог фонда са јавном понудом "Zepster fond" а.д. Бања Лука, на сједници одржаној 1.8.2016. године, донијела је с л њ е д е ћ е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Одобрава се Затвореном инвестиционом фонду са јавном понудом "Zepster fond" а.д. Бања Лука:

- План усклађивања Затвореног инвестиционог фонда са јавном понудом "Zepster fond" а.д. Бања Лука и

- План преобликовања Затвореног инвестиционог фонда са јавном понудом "Zepster fond" а.д. Бања Лука.

2. Одобрава се Затвореном инвестиционом фонду са јавном понудом "Zepster fond" а.д. Бања Лука:

- Одлука о измјенама и допунама Статута, број: 93-01/16, од 24.6.2016. године, и број: 867-01/16, од 21.7.2016. године, ојерена под бројем: ОПУ: 1317/2016, у форми Пречишћеног текста Статута Затвореног мјешовитог инвестиционог фонда са јавном понудом у преобликовању "Zepster fond" а.д. Бања Лука и

- Проспект Затвореног мјешовитог инвестиционог фонда са јавном понудом у преобликовању "Zepster fond" а.д. Бања Лука, усвојен Одлуком Управног одбора, број: 868-01/16, од 21.7.2016. године.

3. Друштво за управљање инвестиционим фондовима "Zepster invest" а.д. Бања Лука дужно је да рјешење о давању сагласности на План усклађивања и План преобликовања објави на Јединственом порталу тржишта капитала Републике Српске и својој интернет страници првог наредног радног дана након пријема овог рјешења.

4. Друштво за управљање инвестиционим фондовима "Zepster invest" а.д. Бања Лука је дужно да у року од осам дана од дана пријема овог рјешења поднесе регистарском суду пријаву за регистрацију промјене у називу фонда на начин да се додају ријечи: "фонд у преобликовању", те да у року од осам дана од дана пријема рјешења о регистрацији достави Комисији за хартије од вриједности копију тог рјешења.

Број: 01-УП-52-492-3/16
1. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједница
Комисије за хартије
од вриједности РС,
Мира Поткоњак, с.р.

На основу члана 257. и члана 260. тачка в) Закона о тржишту хартија од вриједности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 и 108/13), члана 7. став 4. Правилника о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање ("Службени гласник Републике Српске", број 105/15), рјешавајући у поступку покренутом по Захтјеву Друштва за управљање инвестиционим фондовима "Management solutions" д.о.о. Бања Лука, а на основу Одлуке Надзорног одбора Затвореног инвестиционог фонда "Активa инвест фонд" а.д. Бања Лука о избору друштва за управљање, Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, 5.8.2016. године, донијела је с л њ е д е ћ е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Друштву за управљање инвестиционим фондовима "Management solutions" д.о.о. Бања Лука, Видовданска 33, Бања Лука даје се Дозвола за управљање Затвореним инвестиционим фондом "Активa инвест фонд" а.д. Бања Лука, који је уписан у Регистар фондова Републике Српске, под идентификационим бројем: ЗП - 11.

2. Диспозитив овог рјешења објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 05-УП-51-575-2/16
5. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједница
Комисије за хартије
од вриједности РС,
Мира Поткоњак, с.р.

На основу члана 257. и члана 260. тачка в) Закона о тржишту хартија од вриједности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 и 108/13), члана 7. став 4. Правилника о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање ("Службени гласник Републике Српске", број 105/15), рјешавајући у поступку покренутом по Захтјеву Друштва за управљање инвестиционим фондовима "Management solutions" д.о.о. Бања Лука, а на основу Одлуке Надзорног одбора Затвореног инвестиционог фонда "ВБ фонд" а.д. Бања Лука о избору друштва за управљање, Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, 5.8.2016. године, донијела је с л њ е д е ћ е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Друштву за управљање инвестиционим фондовима "Management solutions" д.о.о. Бања Лука, Видовданска 33, Бања Лука даје се Дозвола за управљање Затвореним инвестиционим фондом "ВБ фонд" а.д. Бања Лука, који је уписан у Регистар фондова Републике Српске, под идентификационим бројем: ЗП - 8.

2. Диспозитив овог рјешења објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 05-УП-51-576-3/16
5. августа 2016. године
Бања Лука

Предсједница
Комисије за хартије
од вриједности РС,
Мира Поткоњак, с.р.

Синдикат управе Републике Српске

На основу члана 240. став 3. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/16), члана 17. став 2. Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 31/14), министар рада и борачко-инвалидске заштите у Влади Републике Српске, по овлашћењу Владе Републике Српске, и Синдикат управе Републике Српске, као репрезентативни синдикат, 11.8.2016. године, з а к љ у ч и л и с у

ПОСЕБНИ КОЛЕКТИВНИ УГОВОР ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У ЈАВНИМ СЛУЖБАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 1.

(1) Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама Републике Српске (у даљем тексту: Колективни уговор) уређују се права и обавезе запослених у Фонду пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске, Фонду здравственог осигурања Републике Српске, Јавној установи Завод за запошљавање Републике Српске, Јавном фонду дјечије заштите Републике Српске, Фонду за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида Републике Српске и јавним установама Социјалне заштите чији је оснивач Република Српска (у даљем тексту: запослени) која проистичу из рада и по основу рада, као и друга питања која нису на потпун и цјеловит начин уређена Законом о раду, Законом о заштити на раду и Законом о платама запослених у јавним службама Републике Српске.

(2) Одредбама овог колективног уговора не може се утврдити мањи обим права од права која су одређена законима из става 1. овог члана.

(3) Граматички изрази употребљени у овом колективном уговору за означавање мушког и женског рода подразумевају оба пола.

Члан 2.

(1) Основна плата запослених увећава се:

- 1) по основу рада ноћу - 35%,
- 2) за рад на дане државног празника и друге дане у које се по закону не ради - 50% и
- 3) по основу обављања послова под посебно отежаним условима, односно рада на радном мјесту са повећаним ризиком које је утврђено актом о процјени ризика - 15%.

(2) Основи увећања плате из става 1. овог члана међусобно се не искључују.

Члан 3.

Послодавац запосленима на терет материјалних трошкова исплаћује:

1) дневницу за службено путовање у Републици Српској, Федерацији БиХ и у иностранству - у висини коју одреди Влада Републике Српске посебним актом,

2) накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене којима је мјесто становања удаљено од радног мјеста више од четири километра - у висини пуне цијене превозне карте у јавном саобраћају, што ће се ближе уредити актом послодавца, уз претходно прибављено мишљење репрезентативног синдиката,

3) накнаду за повећане трошкове боравка за сваки дан рада на терену - 10% од утврђене цијене рада,

4) отпремнину приликом одласка у пензију - у висини три просјечне нето плате запосленог исплаћене у посљедња три мјесеца прије престанка радног односа и

5) накнаду трошкова за коришћење сопственог аутомобила приликом обављања службеног посла по налогу послодавца - у висини од 20% од цијене горива по једном литру за сваки пређени километар.

Члан 4.

(1) Запослени који ради са пуним радним временом или најмање шест сати дневно има право на одмор у току радног времена у трајању од 30 минута.

(2) Распоред коришћења дневног одмора утврђује руководилац јавне службе.

(3) Запослени који ради дуже од четири сата, а краће од шест сати дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

(4) Запослени који ради дуже од пуног радног времена, а најмање десет сати дневно, поред одмора из става 1. овог члана, има право и на додатни одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

Члан 5.

(1) Запослени има право на дневни одмор између два узастопна радна дана у трајању од најмање 12 часова непрекидно.

(2) Запослени има право на седмични одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно, којем се додаје најмање осам часова одмора из става 1. овог члана према унапријед одређеном распореду.

Члан 6.

(1) У свакој календарској години запослени има право на годишњи одмор у трајању најмање четири радне седмице, односно најмање 20 радних дана.

(2) Годишњи одмор из става 1. овог члана увећава се по основу:

1) за сваке четири навршене године радног стажа један радни дан,

2) инвалидитета, усвојења, старатељства, хранитељства и родитељства дјетета ометеног у психофизичком развоју старости до седам година живота - два радна дана.

(3) Годишњи одмор увећан по основима из става 2. овог члана не може се утврдити у трајању дужем од тридесет радних дана, осим радницама из члана 80. став 3. Закона о раду.

Члан 7.

Запослени који није навршио шест мјесеци непрекидног радног стажа има право на годишњи одмор у трајању од једног радног дана за сваки мјесец рада.

Члан 8.

(1) Годишњи одмор, по правилу, користи се без прекида.

(2) Годишњи одмор може се, изузетно, користити у дијеловима, у складу са могућностима и потребама јавне службе.

(3) Ако запослени користи годишњи одмор у дијеловима, први дио користи најмање у трајању од двије радне седмице у току календарске године, а други дио најкасније до 30. јуна наредне календарске године.

(4) Приликом распоређивања годишњег одмора узете се у обзир жеља и потребе запосленог.

Члан 9.

Приликом остваривања права на годишњи одмор и других права чије остваривање зависи од непрекидног рада сва одсуствовања са рада за која је запослени остварио накнаду плате неће се сматрати прекидом у раду.

Члан 10.

(1) Запослени има право на плаћено одсуство у току једне календарске године у сљедећим случајевима:

1) склапања брака - пет радних дана,

2) смрти члана уже породице - пет радних дана,

3) рођења дјетета - три радна дана,

4) теже болести члана уже породице - три радна дана,

5) елементарне непогоде и више силе којом је угрожена егзистенција запосленог и његове породице - три радна дана,

6) смрти члана шире породице - два радна дана,

7) ради задовољавања вјерских и традицијских потреба - два радна дана,

8) добровољног давања крви - два радна дана приликом сваког давања,

9) пресељења у други стан - два радна дана,

10) полагања стручног испита - један радни дан.

(2) Запослени, у случају потребе, може у току календарске године користити плаћено одсуство по више основа.

(3) Послодавац може, на захтјев запосленог, одобрити плаћено одсуство дуже од пет радних дана у току календарске године у оправданим случајевима, али не више од 15 дана.

(4) Уз захтјев за коришћење плаћеног одсуства по свим основима потребно је приложити одговарајући доказ о постојању случаја за који се тражи плаћено одсуство.

(5) Чланом уже породице, у смислу овог колективног уговора, сматрају се: брачни и ванбрачни супружници, њихова дјеца (брачна, ванбрачна и усвојена), пасторчад, дјеца узета под старатељство и друга дјеца без родитеља узета на издржавање, мајка, отац, очух и маћеха, а чланом шире породице: дјед, бака, брат, сестра и чланови уже породице брачног супружника у првом степену средства.

Члан 11.

(1) Послодавац може запосленом, на његов писани захтјев, одобрити неплаћено одсуство у сљедећим случајевима:

1) стручног или научног усавршавања у иностранству,

2) њега тешко обољелог члана породице и
3) у другим оправданим случајевима, на захтјев за-
посленог.

(2) Неплаћено одсуство из става 2. овог члана може трајати до три мјесеца, осим у случајевима стручног или научног усавршавања у иностранству, које може трајати до једне године.

Члан 12.

(1) Запослени или његова породица имају право на помоћ у случају:

1) смрти запосленог - у висини три просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца,

2) смрти члана уже породице - у висини двије просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца,

3) настанка тешке инвалидности запосленог - у висини двије просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца,

4) дуготрајне неспособности за рад услед повреде или болести запосленог која траје дуже од три мјесеца - у висини једне просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца,

5) рођења дјетета - у висини једне просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца.

(2) Уколико више чланова породице испуњава услове за остваривање права из става 1. т. 2. и 5. овог члана, исплаћује се само једна помоћ.

(3) Послодавац може запосленом исплатити новчану награду за посебне резултате рада - у висини до једне просјечне плате запосленог остварене у претходном мјесецу прије додјељивања награде.

(4) Новчана награда запосленом из става 3. овог члана може се исплатити само једном годишње, а одлука о додјели новчане награде објављује се на огласној табли послодавца.

(5) Запосленом се исплаћује јубиларна награда за остварени стаж код послодавца, у трајању од:

1) 20 година радног стажа - у висини једне просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца и

2) 30 година радног стажа - у висини двије посљедње просјечне мјесечне плате код послодавца исплаћене у посљедња три мјесеца.

Члан 13.

Уколико из било којих разлога не исплати потраживања запосленог из овог колективног уговора, послодавац је обавезан да потраживања води у својим пословним књигама као обавезу коју је дужан исплатити запосленом у наредној буџетској години.

Члан 14.

Запослени је дужан да се на раду придржава радних обавеза и радне дисциплине прописаних законом, колективним уговором, правилником о раду и уговором о раду и да своје радне обавезе извршава на начин којим неће онемогућавати или ометати друге раднике у извршавању њихових радних обавеза.

Члан 15.

(1) За повреду радних обавеза или радне дисциплине радник је одговоран послодавцу.

(2) О постојању повреде радних обавеза или радне дисциплине и изрицању одговарајуће мјере одлучује пословни орган послодавца (директор) или друго лице одређено статутом или актом о оснивању, по окончању поступка утврђивања одговорности радника (у даљем тексту: дисциплински поступак), који спроводи комисија за утврђивање одговорности радника (у даљем тексту: дисциплинска комисија).

Члан 16.

(1) Руководилац јавне службе именује на мандат од четири године дисциплинску комисију, која има најмање три члана.

(2) Дисциплинска комисија обавезна је да захтјев за покретање дисциплинског поступка са потребном документацијом достави надлежном синдикату ради прибављања мишљења.

(3) Предсједник дисциплинске комисије мора бити дипломирани правник.

Члан 17.

(1) У дисциплинском поступку одржава се усмена расправа, на којој запослени има право да изнесе своју одбрану.

(2) Запослени против кога се води дисциплински поступак има право да узме браниоца, односно, уз његов приставак, у поступку га може заступати представник Синдиката.

(3) Расправа може да се одржи и без присуства запосленог ако за то постоје важни разлози, а запослени је на расправу уредно позван.

Члан 18.

Покретање и вођење, начин рада и одлучивања органа за вођење поступка, изрицање и извршавање дисциплинских мјера ближе се уређују појединачним колективним уговором или правилником о дисциплинској и материјалној одговорности запослених у јавним службама.

Члан 19.

У случају престанка радног односа запослених у јавним службама Републике Српске у складу са одредбама члана 192. Закона о раду, запослени имају право на отказни рок за:

1) радни стаж од двије до десет година	30 дана,
2) радни стаж од десет до 20 година	45 дана,
3) радни стаж од 20 до 30 година.....	75 дана,
4) радни стаж преко 30 година.....	90 дана.

Члан 20.

(1) Запослени, у складу са чланом 194. Закона о раду, има право на отпремнину на терет послодавца, и то:

1) за рад од двије до три године рада код послодавца - једна просјечна нето мјесечна плата радника исплаћена у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду или која му припада у складу са колективним уговором;

2) за рад од три до шест година код послодавца - двије просјечне нето мјесечне плате радника исплаћене у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду или која му припада у складу са колективним уговором;

3) за рад од шест до 10 година код послодавца - три просјечне нето мјесечне плате радника исплаћене у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду или која му припада у складу са колективним уговором;

4) за рад од 10 до 15 година код послодавца - пет просјечних нето мјесечних плата радника исплаћених у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду или која му припада у складу са колективним уговором;

5) за рад преко 15 година код послодавца - шест просјечних нето мјесечних плата радника исплаћених у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду или плата које раднику припадају у складу са колективним уговором.

(2) Приликом утврђивања програма рјешавања вишка запослених послодавац је дужан да са репрезентативним синдикатом разради критеријуме за утврђивање вишка запослених у складу са законом.

Члан 21.

Послодавац је дужан информисати запослене о правима, обавезама и одговорностима проистеклим из закона.

Члан 22.

Послодавац је дужан да запослене обавјештава о свим активностима везаним за утврђивање престанка потреба за радом запослених и да омогући да се сваки запослени лично упозна са могућностима за рјешавање свог радно-правног статуса.

Члан 23.

Синдикат има право да захтијева од послодавца и друге информације за остваривања права запослених.

Члан 24.

Послодавац је обавезан Синдикату омогућити дјеловање у складу са његовом улогом и задацима, Статутом, Програмом и међународним конвенцијама о раду, и то:

- 1) да покрене иницијативу, подноси захтјеве и приједлоге и да заузима ставове од значаја за материјални, економски и социјални положај запослених,
- 2) да мишљења и приједлоге Синдиката размотри прије доношења одлуке од значаја за материјални, економски и социјални положај запослених и да се у односу на њих определи и
- 3) да Синдикату уручује позиве за састанке на којима се одлучује о правима запослених.

Члан 25.

(1) Послодавац обезбјеђује Синдикату сљедеће услове за његово дјеловање:

- 1) коришћење одговарајућих просторија и потребне административно-техничке услуге,
- 2) накнаду плате у висини од 15% предсједнику или повјеренику синдиката код послодавца до 100 запослених, односно за сваких наредних 100 запослених још по 2,5% на основну плату.

Члан 26.

(1) Синдикалног представника, због његове синдикалне активности, ако дјелује у складу са важећим законима, колективним уговорима и општим актима, није могуће без сагласности надлежног органа Синдиката распоредити на друго радно мјесто, нити упутити на рад код другог послодавца.

(2) Због синдикалног дјеловања послодавац не може синдикалном представнику, без сагласности надлежног органа синдиката којем припада, смањити плату, нити због синдикалног дјеловања покренути против њега дисциплински поступак, нити га на други начин довести у неугодан или подређен положај.

(3) Право из става 1. овог члана траје за вријеме обављања функције и годину дана након истека функције.

(4) Синдикални представници у смислу овог члана су и функционери синдиката на вишим нивоима који своју функцију обављају волонтерски, а запослени су код послодавца.

Члан 27.

(1) Представницима Синдиката мора се омогућити одсуствовање с посла ради присуствовања синдикалним састанцима, конференцијама, сједницама и конгресима и ради оспособљавања на семинарима и курсевима, до седам радних дана у току календарске године.

(2) Представницима Синдиката омогућује се приступ свим запосленим на радним мјестима код послодавца када је то потребно за обављање њихове функције.

(3) У случају потребе убирања средстава солидарности, представници запослених које Синдикат за то овласти имају право да ову активност обављају у одговарајућим просторијама послодавца.

(4) Представницима Синдиката дозвољено је да истичу обавјештење Синдиката у просторијама послодавца на мјестима која су приступачна радницима.

(5) Представницима Синдиката дозвољава се да користе најмање два сата мјесечно у току радног времена за

састанке и два сата седмично за остале синдикалне активности.

(6) Послодавац је дужан да представницима Синдиката дозволи да запосленим достављају информације, билтене, публикације, летке и друга документа Синдиката.

(7) Активности Синдиката врше се тако да то не иде на штету редовног функционисања послодавца и радне дисциплине.

Члан 28.

Послодавац је дужан да обезбједи обрачун и уплату синдикалне чланарине обуставом износа чланарине из плата запослених чланова Синдиката приликом сваке исплате плате, а према одлуци надлежног органа Синдиката, уз писмену сагласност, односно синдикалну приступницу запосленог.

Члан 29.

(1) Запослени у овој дјелатности имају право на штрајк у складу са Законом о штрајку и другим прописима који регулишу ову област.

(2) Синдикат у штрајку поступа у складу са правилима Синдиката у штрајку, које је донио надлежни орган Синдиката.

Члан 30.

(1) Запослени има право на безбједност и заштиту здравља на раду у складу са законом, посебним прописима којима се уређује област безбједности и заштите здравља на раду и актима послодавца.

(2) Послодавац је дужан да обезбједи запосленом рад на радном мјесту и у радној средини у којим су спроведене мјере заштите и здравља на раду и одговоран је за непримјењивање тих мјера.

Члан 31.

(1) Запослени код послодавца имају право да изабере једног или више представника за заштиту и здравље на раду.

(2) Код послодавца код којег је организован синдикат, послове представника за заштиту и здравље на раду обавља синдикални одбор или овлашћени представници репрезентативног синдиката.

(3) Код послодавца који запошљава педесет или више запослених образује се Одбор за заштиту и здравље на раду, а уколико запошљава више од 250 запослених, Централни одбор за заштиту и здравље на раду.

Члан 32.

(1) Послодавац је дужан да представнику запослених за заштиту и здравље на раду:

- 1) омогући увид у све акте који се односе на безбједност и здравље на раду,
- 2) омогући да учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбједности и здравља на раду,
- 3) обезбједи потребне административно-техничке услове и стручну помоћ у раду, као и приступ подацима и информацијама неопходним за несметано обављање послова,

4) упозна са налазима и приједлозима или предузетим мјерама инспекције рада, извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мјерама за безбједност и здравље на раду, о планираним и предузетим мјерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље, извештајем о стању безбједности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама.

(2) Послодавац је дужан да омогући активно и неопредно учешће представника запослених за заштиту и здравље на раду у изради акта о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини.

(3) Послодавац је обавезан да, прије коначног усвајања акта о процјени ризика, размотри све примједбе, приједло-

ге и сугестије представника запослених за заштиту и здравље на раду и органа Синдиката и да му писаним путем достави образложен одговор, најкасније у року од три дана прије усвајања акта о процјени ризика.

(4) Послодавац је дужан да представника запослених информише најмање једном у шест мјесеци о свим подацима који се односе на безбједност и здравље на раду.

(5) На писмени захтјев за остваривање права из става 1. овог члана послодавац је дужан да представнику запослених за заштиту и здравље на раду достави писмени одговор у року од петнаест дана од дана пријема захтјева.

Члан 33.

Послодавац може својим актом ближе одређивати поједина права, обавезе и одговорности запосленог и начин њиховог остваривања, при чему не може одредити мањи обим права запосленог од оног који је утврђен овим колективним уговором.

Члан 34.

(1) Ради праћења, примјене и тумачења овог колективног уговора, учесници овог колективног уговора формирају комисију, коју чине по три представника учесника овог колективног уговора.

(2) Комисија доноси закључке консензусом.

(3) Закључци комисије су обавезујући за уговорне стране.

Члан 35.

Овај колективни уговор учеснице могу измијенити на начин и по поступку којим је закључен.

Члан 36.

(1) Учесници овог колективног уговора сагласни су да се овај колективни уговор закључи на период од три године.

(2) Сваки од учесника овог колективног уговора може отказати овај уговор на начин прописан Законом о раду.

Члан 37.

Колективни уговор региструје се код министарства надлежног за послове рада.

Члан 38.

(1) Овај колективни уговор сматра се закљученим када га у истовјетном тексту потпишу његови учесници.

(2) Овај посебни колективни уговор ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

(3) Ступањем на снагу овог посебног колективног уговора за запослене у јавним службама Републике Српске престаје да се примјењује Посебни колективни уговор за запослене у јавним службама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 61/14).

Број: 16-020-172/16
11. августа 2016. године
Бања Лука

Број: 016-1-51/16
11. августа 2016. године
Бања Лука

Влада Републике Српске
Министарство рада и
борачко-инвалидске заштите,
Миленко Савановић, с.р.

Савез синдиката
Републике Српске,
Синдикат управе,
Томислав Врховац, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У 7/15**, рјешавајући захтјев Сафета Софтића, другог замјеника предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 алинеја б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

- Мирсад Ђеман, предсједник,
- Мато Тадић, потпредсједник,

- Златко М. Кнежевић, потпредсједник,
  - Маргарита Цаца Николовска, потпредсједница,
  - Tudor Pantiru, судија,
  - Валерија Галић, судија,
  - Миодраг Симовић, судија,
  - Constance Grewe, судија и
  - Сеада Палаврић, судија,
- на сједници одржаној 26. маја 2016. године, донио је

ОДЛУКУ

О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснован захтјев Сафета Софтића, другог замјеника предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, за оцјену уставности прве реченице члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: "језик бошњачког народа".

Утврђује се да је прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: "језик бошњачког народа" у складу са Уставом Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

Образложење

I - Увод

1. Сафет Софтић, други замјеник предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 9. септембра 2015. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности прве реченице члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: "језик бошњачког народа".

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 став (2) Правила Уставног суда, од Народне скупштине Републике Српске (у даљњем тексту: Народна скупштина) затражено је 17. септембра 2015. године да достави одговор на захтјев.

3. Народна скупштина је доставила одговор на захтјев 9. новембра 2015. године.

III - Захтјев

а) Наводи из захтјева

4. Подносилац захтјева сматра да оспорени члан 7 став 1 прва реченица Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" није у складу са Уставом Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Устав БиХ). На почетку излагања подносилац захтјева наглашава да се захтјев за оцјену уставности бави уставним правом на језик, које укључује и право колективитета да зове свој језик онако како жели и да га употребљава на начин на који то прописује међународно и уставно право. Посебно је истакнуто да се "не ради о покретању било каквог питања у вези са садржајем језика, његове сличности или успоредбе са другим службеним језицима у Босни и Херцеговини, оправданости постојања три језика итд., а што су, прије свега, питања за лингвистичке науке, те ван интереса овог конкретног захтјева".

5. Неуставност прве реченице члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу којим се прописује да су у Републици Српској службени језици: "(...) језик бошњачког народа" подносилац захтјева види у пет аспеката:

а) Намеће бошњачком народу назив језика и ускраћује му се право на именовање сопственог језика као инхерентног права на језик, а што је саставни дио виталног националног интереса конститутивног народа

б. Подносилац захтјева истиче да посљедња, десета реченица Преамбуле Устава БиХ прописује принцип конститутивности народа који садржи низ појединачних колективних права конститутивних народа. У самом Уставу БиХ, како даље наводи подносилац захтјева, није прописано да је језик дио принципа конститутивности народа, али да право на језик представља саставни дио принципа конститутивности народа и да произлази *explicitely* из одредаба уставног ентитета. Такође, не ради се о индивидуалном, већ о колективном праву на језик као дијелу виталног националног интереса сваког конститутивног народа у смислу члана IV/3ф) Устава БиХ, те се у контексту наведеног подносилац захтјева позива на Одлуку Уставног суда број У 10/05. Подносилац захтјева констатује да се "Конвенција за регионалне језике и језике националних мањина" не примјењује на конститутивне народе (У 10/05), али сматра да је неприхватљив закључак да се приступ праву колекти-

витета на језик не примјењује и на конститутивне народе с обзиром на то да би држава морала узимати у обзир потребе и жеље конститутивних народа који користе своје језике. Наглашава да се у конкретном случају ради о језику колективитета који у Републици Српској представља фактичку мањину, те се позива на Одлуку Уставног суда број У 5/98-III од 1. јула 2000. године (тач. 58 и 59, које у цијелости цитира).

7. Подносилац захтјева даље истиче да када се користи израз "право на језик", то право подразумијева и право колективитета да свом језику да одређено име, а не да му име намећу други. Право на назив језика, како тврди подносилац захтјева, представља инхерентни елемент општег права на језик јер право на признање језика обухвата и право на признање назива језика. Ова веза је дио ефективне заштите права на језик, јер су језик и његов назив израз културног богатства једног колективитета (члан 7 став 1 алинеја 1 "Конвенције за регионалне језике и језике националних мањина").

8. Да би се изведено закључак, како то истиче подносилац захтјева, да је Република Српска повриједила принцип конститутивности народа тако што је у Уставу Републике Српске увела "језик бошњачког народа, а не "језик босанског народа", подносилац захтјева указује да је, према попису становништва 1991. године, босанским језиком као матерњим говорило 37,2853 % становништва, те да је босански језик чињеница уставноправног система и поретка Босне и Херцеговине и прије тренутно важећег Устава БиХ. Даље наводи да је Општи оквирни споразум за мир у БиХ написан, између осталог, и на босанском језику, те цитира члан XI став 2 Споразума у којем је наведено: "Склопљен у Паризу дана 14. децембра 1995. на босанском, хрватском, енглеском и српском језику с тим да је сваки текст једнако вјеродостојан." Иако овај споразум, како наводи подносилац захтјева, није објављен на службеним језицима у Босни и Херцеговини, ова чињеница је непобитна, а енглеска верзија јасно употребљава израз "Bosnian language" тако да не постоји дилема да ли је склопљен на "босанском" или "бошњачком" или на "језику бошњачког народа". Подносилац захтјева се позива на Одлуку Уставног суда број У 32/01, и то на тачку 17 у којој је наведено да: "Устав БиХ, чији је текст дат у Анексу 4 саставни је дио Споразума па према томе из саме структуре споразума произилази да су Анекси истог карактера и да творцима Анекса није била намјера да дође до било каквог сукоба", па закључује да је Устав БиХ, као и остали анекси уз Општи оквирни споразум за мир у БиХ као његови дијелови, писан, између осталог, и на "босанском језику", те полазећи од тумачења Општег оквирног споразума и појединих анекса "босански језик" је уставни језик у Босни и Херцеговини и један од три службена језика. Ово је обавезујуће за Републику Српску у смислу члана III/36 Устава БиХ и ентитет нема дискреционо право да признаје друге језике од оних који постоје или да им мијења називе. Даље, подносилац захтјева наводи примјер да су сви државни закони на нивоу Босне и Херцеговине објављени у "Службеном гласнику БиХ" на "босанском језику" с обзиром на то да у заглављу јасно пише: "Издање на српском, хрватском и босанском језику." Такође, наводи да и Уставни суд у свом раду користи "босански језик" и као примјер наводи тачку 10 апелационог формулара.

9. Народна скупштина је, како наводи подносилац захтјева, након што је "босански језик" фактички и правно постојао и био уведен у Општи оквирни споразум, те након што је егзистирао у Федерацији Босне и Херцеговине (босански језик и хрватски језик су били службени језици до уставних промјена) себи дала за право да преименује тај језик у "језик бошњачког народа", а да није имала било каква легална или легитимна основ. Сматра да је Република Српска одузела и повриједила колективно право бошњачког народа да зове свој матерњи и један од службених језика онако како тај народ то жели, што је супротно принципу конститутивности у смислу последње, 10. алинеје Преамбуле Устава БиХ.

б) Врши de facto дискриминацију бошњачког народа у односу на српски народ јер се у пракси различито приступа "језику српског народа" и "језику бошњачког народа" када је у питању њихово именовање

10. Подносилац захтјева, даље, истиче да власт у Републици Српској "језик српског народа" у пракси назива "српски", док се исти такав приступ не користи за "језик бошњачког народа" у смислу да се у пракси користи израз "босански". Дакле, у пракси постоји различит третман "језика српског народа" у односу на "језик бошњачког народа". Као примјер подносилац захтјева наводи званичну страну Врховног суда Републике Српске која користи израз "српски језик". Из званичне стране Републичког педагошког завода, како наводи подносилац захтјева, јасно је да се у Републици Српској учи "српски језик", док "босанског језика" и нема. Потврда за то је што се у школским књижицама уписује оцена из српског језика, а не из "језика српског народа". Даље истиче да на свим интернет-страницама јавних органа у Републици Српској није уопште написано на којем језику се чита интернет-страница на који начин се покушава прикрити етаблирана пракса "српског језика" за разлику од формалног и неприродног форсирања у прак-

си "језика бошњачког народа". Подносилац захтјева сматра да је ова пракса одраз врло "недемократског и политички некоректног односа према колективним правима конститутивних народа у Босни и Херцеговини". Такође наводи да и у многобројним правним актима власти Републике Српске пише да се ради о "српском", а не о "језику српског народа". Као примјер наводи да се у Бањој Луци сви документи преводе са енглеског на "српски језик", као и са "српског језика" на енглески. У медијима се наглашава да се ради о "српском језику", а не "језику српског народа".

11. Подносилац захтјева се позива на Одлуку број У 5/98-III у којој је Уставни суд указао да дискриминација не постоји само када закон формално прави разлике без оправдања већ и када "законодавство и административне праксе са дискриминацијском намјером или ефектом" буду усвојени. Ту је, како даље наводи, такође речено да постоји неколико начина дискриминације које подносилац у даљњем излагању цитира из споменуте одлуке. Даље се позива на опис дискриминације из Explanatory Report за ДП број 12 уз Европску конвенцију у којој је наведено да дискриминација постоји не само у случају тзв. формалне дискриминације него када се држава фактички понаша на дискриминаторан начин, када држава своје дискреционо право употребљава на дискриминаторан начин или било којим другим актом. Иако Устав Републике Српске формално-правно једнако третира сва три народа, постоји јасна дистинкција у фактичком третману између "језика српског народа" и "језика бошњачког народа" јер се у пракси "језик српског народа" користи као "српски језик", што је стварна воља српског народа. Описана de facto дискриминација, како наводи подносилац захтјева, дешава се само из једног разлога, а то је што "босански" језик подсећа на државу Босну и Херцеговину, на израз који указује на нешто заједничко, наднародно, наднационално и што се концептуално не уклапа у политику Републике Српске изражену у изворној верзији Устава Републике Српске (чл. 1 и 7) према којем је Република Српска "држава српског народа" у којој је "српски" једини службени језик. Овај хомофобични, етно-национални и дискриминаторни концепт који негира друге народе и њихова права, те их дискриминише у уживању основних људских права одавно је проглашен неуставним и противним основним европским вриједностима плуралних друштава. Негирање како права на именовање језика, тако и његовог постојања, те дискриминације бошњачког народа у односу на српски народ и српски језик представља нарушавање принципа плуралног друштва у смислу 3. алинеје Преамбуле Устава БиХ, јер овај уставноправни појам обухвата културну разноврсност у што спада и језик. Подносилац захтјева се поново позива на Одлуку број У 5/98 у којој је Уставни суд у тачки 26 дао тумачење Преамбуле Устава БиХ, истакавши да служи и као мјерило за уставе ентитета.

ц) Повреда права "Осталих" на матерњи језик као дио идентитета групе "Осталих" који припадају босанској језичкој заједници

12. У даљњем излагању подносилац захтјева даје дефиницију матерњег језика, наводећи да коришћење матерњег језика представља један од основних елемената духовности човјека, његове културе и традиције. Поново подсећа да је приликом пописа становништва 1991. године, према статистичким подацима, у Босни и Херцеговини живио велики број лица која нису била припадници данашњих конститутивних народа. Мисли се на грађане који из објективних или субјективних разлога не припадају било којој заједници и колективитету, или који се идентификују као припадници (не)признатих националних мањина, али не говоре више језиком који је службени у државама у којим су те националне мањине државотворни народи (нпр. Јевреји, Пољаци, Аустријанци...). Сви ти "бх" грађани су, како даље наводи, након поновног увођења босанског језика као уставно-правне категорије ("а што је цензус из 1991. године и показао") идентификовали босански језик као матерњи језик. Према томе "босански језик" функционира двојако и игра улогу како за "Остале", тако и за бошњачки народ. Вукући паралелу са конститутивним народима, како даље наводи подносилац захтјева, сви припадници "Осталих" који су идентификовали "босански језик" као свој матерњи представљају посебну језичку заједницу, тј. колективитет који би морао да има једнака уставна права као и конститутивни народ јер су уставна категорија из 10. алинеје Устава БиХ, те имају право на једнак третман без дискриминације. Уставноправне промјене у Републици Српској којима је дошло до укидања "босанског језика" узроковале су немогућност да се припадници "Осталих" идентификују с једним од службених језика у Босни и Херцеговини у идентитетском смислу. На тај начин угрожено је њихово право на приватност и породични живот у смислу члана 8 Европске конвенције јер се утиче на деперсонализацију младих особа у идентитет. Поред наведеног, подносилац захтјева се позива на члан 27 Међународног пакта о грађанским и политичким правима (у даљњем тексту: Међународни пакт) који прописује право језичких мањина, што припадници из групе "Осталих" који говоре босански језик јесу и који имају право на језик и његово коришћење. У контексту наведеног подносилац захтјева се позива на пресуде Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) у предмету Сејдић и Финци против

Босне и Херцеговине и Зорнић против Босне и Херцеговине, тач. 30 и 31, којима је јасно идентификован закључак да “Остали” морају да буду једнаки у уживању уставних права и слобода, те да се колективна једнакост конститутивних народа не може остварити на рачун припадника “Осталих”.

13. Подносилац захтјева указује да је право избора матерњег језика ствар “властито самоодређења особе”, те чињеница да се припадници “Осталих” идентификују са једним језиком који функционира као службени језик јесте лична ствар сваког човјека, а цитира на пресуду Зорнић против Босне и Херцеговине указује да држава нема право да улази у разлоге таквог одређења, јер је то приватна ствар и одређење које је заштићено чланом 8 Европске конвенције. Подносилац захтјева закључује да прва реченица става 1 члана 7 Устава Републике Српске грађанима из реда “Осталих” који говоре босанским језиком крши право на матерњи језик у смислу саставног дијела појма “Остали” из 10. алинеје Преамбуле Устава БиХ, право на приватни и породични живот из члана 8 Европске конвенције, право на употребу језика из члана 27 Међународног пакта, члана 30 Конвенције о правима дјетета, 27 Међународне конвенције о регионалним језицима и језицима мањина”, Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације, као и “Оквирне конвенције о правима мањина”.

д) Повреда права на образовање на матерњем језику бошњачког народа и “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници

14. У даљем излагању подносилац захтјева полази од тезе да уставноправни принцип конститутивности народа инкорпорира и штити право на матерњи језик, а то право обухвата и право да матерњи језик назове онако како га одређена група и жели именовати, и тезе да припадници “Осталих” који говоре “босански језик” као матерњи представљају посебну језичку заједницу, колективитет који има право на језик као дио свог националног идентитета на исти начин као и припадници конститутивних народа, те поставља питање да ли укидање “босанског језика” уједно представља и повреду права на образовање у смислу члана 2 став 1 прве реченице Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију. Указује на садржину наведене одредбе према којој право на образовање гарантује право сваке индивидуе не само на приступ образовању већ и на дјелотворно образовање, те цитира релевантне пресуде Европског суда. Тако се подносилац захтјева позива на предмет Кипар против Турске (апеликација број 25781/94, пресуда од 10. маја 2001. године, ст. 277-279) у коме негирање права на образовање на матерњем језику представља негирање суштине права на образовање.

15. Подносилац захтјева сматра да фактор фактичке већине не даје право јавној власти да српски народ привилегује, те негира другим конститутивним народима или “Осталим” употребу матерњег језика у систему јавног образовног система, позивајући се на Дјелничну одлуку Уставног суда број У 5/98 од 18. августа 2000. године (тачка 34) у којој се потврђује једнако коришћење босанског, хрватског и српског језика не само у институцијама БиХ већ и на нивоу ентитета и свих њихових административних јединица при законодавним, извршним и судским властима, што подразумева могућност коришћења ових језика и у образовању. Укидањем босанског језика, како тврди подносилац захтјева, дјеча и родитељи повратници у Републику Српску немају право на образовање, нити право да обезбиједу својој дјечи образовање на сопственом матерњем језику. Неприхватљиво је да се немогућност образовања на сопственом језику компензује могућношћу да се дјечи бошњачког и хрватског поријекла, те “Осталим” који говоре босански језик нуди образовање на босанском и хрватском на територији Федерације Босне и Херцеговине. Таква алтернатива значи поновно раздвајање дјече од родитеља или немогућност одрживог опстанка бошњачких и хрватских породица у Републици Српској након повратка послје рата у пријератна мјеста живљења.

16. Подносилац захтјева даље наводи да инхерентан елемент конститутивности трију народа у Босни и Херцеговини јесте и национални етнички идентитет припадника конститутивних народа, што укључује и право на матерњи језик, у конкретном случају босански. У контексту наведеног подносилац захтјева цитира тачку 31 Одлуке Уставног суда број У 10/05, те закључује да је етно-национални идентитет припадника конститутивних народа обиљежен језиком због чега родитељи у Босни и Херцеговини имају право да траже од школског система да се њихово идентитетско одређење кроз језик поштује у јавном систему школовања. Подносилац захтјева износи став из пресуде Европског суда Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине да “етничитет води поријекло од идеје о друштвеним групама означеним истом националношћу, религијским увјерењем, заједничким језиком или културним и традиционалним поријеклом и историјом”, што, како закључује подносилац захтјева, значи да питања језика и етничитета не могу бити раздвојена, него су у потпуности испреплетена. Осим тога, подносилац захтјева се позива на пресуду Европског суда Champan против Велике Британије од 18. јануара 2001. године, апликација

број 27238/95, став 93, у којој је Европски суд нагласио да постоји “међународни консензус међу државама чланицама Вијећа Европе у смислу признавања посебних потреба мањина и обавезе да се заштити њихова сигурност, идентитет и начин живота”. Босна и Херцеговина има обавезу не само да призна право на образовање на матерњем језику које је дио идентитета конститутивних народа у БиХ и “Осталих” већ и да афирмира плуралистичко друштво. Оспореном одредбом Устава Републике Српске јасно се мијеша у право Бошњака и “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници на начин да се дјечи и родитељима не гарантује право на образовање на матерњем језику те се, како наводи, поставља питање ове оправданости.

17. У даљем излагању подносилац захтјева цитира релевантне одредбе Оквирног закона о основном и средњем образовању у БиХ (“Службени гласник БиХ” број 18/03) као и одредбе Закона о основном васпитању и образовању (“Службени гласник РС” бр. 119/08 и 71/09), те закључује да негирање права бошњачког конститутивног народа и припадника “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници на школовање на матерњем језику у Републици Српској није “законито” у смислу принципа законитости јер је супротно Уставу БиХ, те није потребно испитивати даље аспекте оправданости мијешања у право на образовање на сопственом језику: јавни интерес, адекватност и пропорционалност.

е) Повреда принципа забране дискриминације грађана из групе “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници у вези са правом на матерњи језик

18. Подносилац захтјева указује да је објаснио на који начин функционише “језик српског народа” како формално-правно тако и у пракси и да је доказао да “постоји јаз између једног и другог на начин да се у пракси језик српског народа третира као “српски језик”, те да грађани који су припадници “Осталих”, а који говоре “босански језик”, имају колективно право на матерњи “босански језик” јер се могу третирају као “језичка заједница”. У тренутку када је у Републици Српској избачен “босански језик” у нормативном смислу и у пракси, припадници “Осталих” који говоре босанским језиком изгубили су право на матерњи језик како генерално тако и на подручју образовања, а које је заштићено чланом 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију, на који начин је различито третирана ова група грађана у односу на српски конститутивни народ јер им је ово право ускраћено. Немогућност “Осталих” који говоре “босански језик” да користе свој матерњи језик у систему образовања, већ морају изабрати један од језика конститутивних народа представља забрањену дискриминацију из члана 14 Европске конвенције у вези са чланом 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију.

19. На крају, подносилац захтјева закључује да је прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске неуставна јер крши:

а) посљедњу, 10. алинеју Преамбуле Устава БиХ и његов принцип конститутивности бошњачког народа јер том народу намеће назив језика и ускраћује му право на именовање свог сопственог језика као инхерентног елемента права на језик, које је саставни елемент виталног националног интереса конститутивног народа у смислу члана IV(3ф) Устава БиХ;

б) члан II/4 Устава БиХ у вези са посљедњом, 10. алинејом Преамбуле Устава БиХ јер представља de facto дискриминацију бошњачког народа у односу на српски са обзиром на то да власти у Републици Српској у пракси различито приступају “језику српског народа” и “језику бошњачког народа” када је у питању њихово именовање;

ц) члан 3 и посљедњу, 10. алинеју Преамбуле Устава БиХ, члан 8 Европске конвенције, члан 27 Међународног пакта, члан 30 Конвенције о правима дјетета, “Оквирну конвенцију о регионалним језицима и језицима мањина”, Међународну конвенцију о укидању свих облика расне дискриминације, као и “Оквирну конвенцију о правима мањина” у смислу да се “бх” грађанима из групе “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници одузима право на матерњи језик као дио идентитета ове језичке заједнице;

д) члан 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију јер се бошњачком народу и припадницима “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници одузима право на образовање на матерњем језику јер право на језик подразумева и право на идентификацију језика;

е) члан 14 Европске конвенције у вези са чланом 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију јер се “бх” грађанима из реда “Осталих” који припадају босанској језичкој заједници одузима право на образовање на матерњем језику у односу на српски конститутивни народ без оправдања, тј. на неуставан начин.

20. Такође, подносилац захтјева констатује да би супремација Устава БиХ, која произлази из члана III(36) Устава БиХ, била илузорна уколико би Република Српска укидала уставне стандарде који су предвиђени у Уставу БиХ, а један од тих стандарда је и службени босански језик у цијелој и за цијелу Босну и Херцеговину, поред хрватског и српског, тако да Устав Републике Српске у

оспореном дијелу крши и члан III/36) Устава Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева је предложио да Уставни суд прогласи прву реченицу члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: "језик бошњачког народа" неуставном, те нареди Народној скупштини да одмах, најкасније у року од три мјесеца од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику БиХ", изврши измјену и допуноу ове норме на начин да ће Устав Републике Српске умјесто ријечи "језик бошњачког народа" гарантовати босански језик без конотације на "бошњачки народ".

б) Одговор на захтјев

21. У одговору на захтјев Народна скупштина је навела да подносилац захтјева неосновано истиче и предвиђа да је уставно право на употребу језика и писма гарантовано чланом 34 став 1, у вези са чланом 49 став 5 Устава Републике Српске. Наиме чланом 70, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, дефинисано је као витални национални интерес конститутивних народа и право на употребу језика, а Амандманом LXXXII на Устав Републике Српске обезбијеђена је заштита виталних националних интереса конститутивних народа путем Вијећа народа Народне скупштине Републике Српске и Вијећа за заштиту виталног интереса при Уставном суду Републике Српске.

22. Народна скупштина је указала да је, у складу с одредбом члана III/36) Устава БиХ, као и Одлуком Уставног суда број У 5/98, која се односи на конститутивност народа, Амандманом LXXXII на члан 7 став 1 и Амандманом XLIV на члан 1 Устава БиХ извршила усклађивање са Уставом БиХ. Тако је утврђено да су конститутивни народи у Републици Српској Срби, Бошњаци, Хрвати којима се заједно са Осталим и грађанима гарантује равноправност без дискриминације по било ком основу или статусу, те је утврђено да су службени језици и језици конститутивних народа: језик српског, језик бошњачког и језик хрватског народа у вези с чим је и Венецијанска комисија дала позитивно мишљење. С обзиром на наведено, Народна скупштина је закључила да тврдња подносиоца захтјева да је прва реченица члана 7 Устава Републике Српске у дијелу којим се прописује да се у Републици Српској говори као један од три језика "језик бошњачког народа" неуставна јер намеће бошњачком народу назив језика, који је саставни дио виталног националног интереса конститутивног народа, нетачна.

23. Критеријуми из захтјева, како даље наводи Народна скупштина, нису правно, научно и стручно основани.

24. Дефиниција службених језика у Уставу Републике Српске ("Службени језици у Републици Српској су: језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа") не намеће ниједном народу име језика, него описно указује на то да су три "језика" нераздвојено повезана с трима конститутивним народима. Лингвистика као наука, а посебно лексикологија (наука о значењу ријечи), неки појам дефинише на два начина: описно и лексички (термином), као примјер наводи када се каже "француски језик" исти садржај се изражава и описно као "језик француског народа". У Уставу Републике Српске дата је описна дефиниција трију језика, па тако "језик српског народа" једнако је "језик којим говори српски народ", "језик бошњачког народа једнако је "језик којим говори бошњачки народ" или термилошки исказано једнако је "бошњачки језик" и "језик хрватског народа" једнако је "језик којим говори хрватски народ" или термилошки исказано једнако је "хрватски језик". Дефиницијом се, како даље наводи Народна скупштина, на исти начин описно одређује суштина сва три језика - да су то језици сваког од народа, ником се не намеће назив језика, него се констатује чињеница "да свако има право на свој језик" и уводи универзални научни принцип да се име језика "изводи из имена народа" јер се тако показује да се тај језик односи на тај народ будући да је језик идентитетски критеријум народа.

25. Што се тиче "права на именовање властитог језика по властитој вољи и жељи", Народна скупштина истиче да научна истраживања девет међународних докумената (у одговору на захтјев таксативно набројана), у којима се помиње и језичко право, показују да се у свим тим документима говори искључиво о језичким правима појединаца и припадника националних мањина, а нигдје се не спомињу језичка права народа нити држава, нити се прописује право народа да свој језик назове својим именом. Не постоји нити је прописано право да било који, па ни бошњачки народ, свој матерњи језик назива онако како то жели, те је неоснована тврдња подносиоца захтјева да право на име језика по жељи и начин употребе тог језика "прописује међународно и уставно право". У прилог наведеној тврдњи Народна скупштина се позвала на истраживање које је провео у свом раду Милош Ковачевић, те је цитиран и став лингвисте Мидхата Риџановића о наведеном питању.

26. Управо на исти начин како је Србима и Хрватима у Уставу Републике Српске омогућено право на свјетски једино научно познато право именовања језика, односно везе имена народа и језика, тако је омогућено и бошњачком народу. Дефиниција језика одражава принцип везе имена језика и имена народа из чега произлази неоснованост примједбе подносиоца захтјева (да се врши дискриминација бошњачког народа у односу на српски народ јер

органи власти у Републици Српској различито приступају "језику српског народа" и "језику бошњачког народа" када је у питању њихово именоване) с обзиром да органи власти Републике Српске омогућавају да се на потпуно равноправан и исти начин успоставља описна и лексичка дефиниција језика за сва три конститутивна народа, која важи за све језике у свијету.

27. Језичко рјешење у Уставу Републике Српске није, како тврди подносилац захтјева, рјешење легалних органа и институција Републике Српске, него је наметнуто Амандманом LXXXI о језику и писму тадашњег високог представника за Босну и Херцеговину којим је замијењена ранија уставна норма о језику коју је предложила Народна скупштина Републике Српске управо да би се избјегле нејасноће око термина "босански језик" и да би се сва три народа ставила у исти положај - признање њихових језика и посредне везе имена њиховог језика са њиховим националним именима.

28. Подносилац захтјева, како се даље наводи у одговору, образлаже кршење права на језик и образовање на свом језику "припадника Осталих" који припадају "босанској језичкој заједници", а нигдје не објашњава шта се подразумева под "босанском језичком заједницом", да ли је то заједница трију језика или заједница формирана на основу босанског као земаљског језика. Наводи подносиоца захтјева да се у конкретном случају не ради о покретању било каквог питања у вези са садржајем језика, његовим сличностима и успоредбама са другим службеним језицима у Босни и Херцеговини, оправданости постојања три језика, а што су питања за лингвистичке науке "је у контрадикторности са у захтјеву поменутом 'Европском конвенцијом за регионалне језике и језике националних мањина', односно Европском повељом о регионалним или мањинским језицима (у даљем тексту: Европска повеља) јер се у Повељи наводи шта се може сматрати језиком мањина у које свакако спадају језици 'Осталих' у Босни и Херцеговини". Народна скупштина у даљем тексту одговора на захтјев цитира члан 2 Закона о заштити права припадника националних мањина ("Службени гласник РС" број 2/05), те члан 3 Закона о заштити права националних мањина ("Службени гласник БиХ" број 12/03) којима је дефинисан појам националне мањине. Такође је цитиран члан 11 Закона о заштити права националних мањина, те члан 1 Европске повеље који даје дефиницију регионалних или мањинских језика. "Босански језик" као мањински не постоји јер ниједна мањина у Босни и Херцеговини није до сада квалификовала тај језик или поднијела надлежним институцијама Републике Српске захтјев за њихово признавање као мањинског језика, те је "чудна констатација подносиоца захтјева да 'Остали' идентификују 'босански језик као матерњи језик' и да се тада 'не мисли да ти грађани бирају један од матерњих језика којима говоре припадници конститутивних народа и који су службени већ се мисли на властити матерњи језик'". Из наведене дефиниције мањинских језика у Стразбуршкој повељи јасно је да то није могуће јер би такав језик морао да буде различит од трију језика конститутивних народа Босне и Херцеговине, те је позивање подносиоца захтјева на "Остале" у овом захтјеву више плод домишљања него чињенично утемељених тврдњи подносиоца захтјева.

29. Наводе из захтјева да се неприхватањем назива "босански језик" и Бошњацима и "Осталим" ускраћује "право на образовање на матерњем језику", Народна скупштина сматра нетачним и апсурдним, те се позива на став бошњачког лингвиста (имена и презимена наведена у одговору) да се босански језик према критеријумима идентитета језика не може сматрати различитим у односу на српски, односно да су српски и босански само различита имена "лингвистички" истог језика. Такође указује да се Европска конвенција за регионалне језике и језике националних мањина као и члан 27 Међународног пакта односе на регионалне или мањинске језике држава чланица, а не на језике конститутивних народа, те сматра да је погрешан став подносиоца захтјева да се примјењују и на конститутивне народе.

30. Народна скупштина је нагласила да је извршено усклађивање Устава Републике Српске са Уставом БиХ и Европском конвенцијом у погледу права бошњачког народа на језик као и конститутивност народа БиХ, а што је потврдила и Венецијанска комисија. Такође је у одговору истакнуто да неупотреба термина "босански језик" не значи негирање права на образовање на матерњем језику, како се тврди у захтјеву, јер се то право остварује и када се језик назива "бошњачки" или "српски" или "хрватски" или пак "босански". Неупотреба симболичког националног или државног назива језика не значи "негирање могућности кориштења и употребе језика". Народна скупштина поставља питање да ли значи да се Американцима негира могућност кориштења језика или образовања на матерњем језику зато што се језик који употребљавају не зове амерички него енглески. Република Српска, како се даље истиче, свим Бошњацима гарантује право на матерњи језик у школама и када се језик назива "бошњачки", а не "босански" јер се тиме ништа не мијења у наставном плану, програму и садржају наставног предмета тог језика.

31. Народна скупштина наводи да је неоснована тврдња да је спорно-име језика "босанско" зато што га не прихвата Република Српска јер им (Бошњацима) није онемогућено да "језик бошњачког народа" зову босански који је по имену народа бошњачки. Као примјер гдје један народ није употребљавао име који је за свој језик изабрао други народ наводи Србе и Бошњаке који "језик словеначког народа" не зову "словенски", како га зову Словенци, него "словеначки". Исто је са "језиком бошњачког народа" који у српском језику према творбеним правилима може бити само "бошњачки језик".

32. Подносилац захтјева, како се даље истиче у одговору на захтјев, неаргументовано и тенденциозно наводи да се описана дискриминација дешава само из једног разлога, а то је што "босански" језик подсјећа на државу Босну и Херцеговину, на израз који указује на нешто заједничко, национално и што се концептуално не уклапа у политику Републике Српске. Суштина проблема око "босанског језика" је, како наводи Народна скупштина, у "наднародном, наднационалном" карактеру "босанског језика" чиме се угрожава равноправност, па и опстанак српског народа и српског језика у Босни и Херцеговини. У вези са позивањем подносиоца захтјева на Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини у коме је наведено да је: "Потписан у Паризу на дан 14. децембар 1995. године на босанском, хрватском, енглеском и српском језику с тим што је сваки текст подједнако аутентичан...", Народна скупштина указује да потписници Споразума нису национални него државни (републички) представници, да нису потписали у име Хрвата, Срба и Муслимана, него у име Републике Хрватске, Републике Босне и Херцеговине и Савезне Републике Југославије, па се поставља питање да ли то значи да је сваки од језика омеђен границама његовог потписника. Значи ли то да потпис Алије Изетбеговића на "босанском језику" подразумева да је Босна и Херцеговина република само "босанског језика". Поднесени захтјев, као даље констатује Народна скупштина, управо имплицира да Босна и Херцеговина треба да буде република само "босанског језика" са чиме се Срби у Републици Српској никада не могу сложити.

33. Народна скупштина сматра неприхватљивим и наводе о повреди Преамбуле Устава БиХ јер у домаћој правној теорији не постоји јединствен став о њеној природи, да ли је саставни дио Устава БиХ и да ли има нормативно-правно обавезујући карактер.

34. Народна скупштина даље указује да је у неусаглашености појмова "Бошњак" и "босански језик" препознатљива тенденција унитаризације и централизације власти на нивоу Босне и Херцеговине и доминације већинског народа и његовог језика. Поново истиче да према творбеним правилима српског језика од "српски народ" изводи се еквивалентан назив "српски језик", од "хрватски народ" изводи се назив "хрватски језик", а од "бошњачки народ" могуће је једино извести "бошњачки језик", док би назив "босански језик" одговарао термину непостојећег босанског народа. Дакле, како закључује Народна скупштина, име језика је идентично имену нације чији је он производ и може да се зове по народу који га говори, а не по држави. Сматра да је неосновано и неправилно да се "језик бошњачког народа" замијени ријечима које гарантују босански језик без конотације на "бошњачки народ" јер би то представљало поистовјећивање појмова нације и држављанства. У конкретном уставно-судском спору, како се даље наводи, термин нација се односи на Бошњаке, али термин држављани Босне и Херцеговине, осим њих, представљају Хрвати, Срби, Јевреји и Роми, а сви они су по држављанству босанскохерцеговачки држављани који говоре својим (националним) језиком и зато је исправно рећи "бошњачки језик" јер је национални језик само Бошњака, а не свих осталих, па ни припадника "Осталих".

35. Вођен чињеницом да не жели бити "дијаспора", бошњачки народ намеће став да су они по националном одређењу "Босанци" и да им је матерњи језик "босански", што је показатељ да прихватање назива "босански језик" угрожава право српског народа, доводи се у питање опстанак не само српског језика него и српског народа у Босни и Херцеговини. Захтјев подносиоца захтјева да се у Уставу Републике Српске замијени "језик бошњачког народа" тако што ће се "гарантовати босански језик без конотације на бошњачки народ" значи да подносилац захтјева жели да "босански језик" није само језик Бошњака, већ и Срба, Хрвата у Босни и Херцеговини. Народна скупштина сматра да је неприхватљиво да "босански језик" представља шири појам од "бошњачког народа", да се он не везује само за језик Бошњака него за "језик Босне и Херцеговине" тако да својим садржајем "покрива" све конститутивне народе у Босни и Херцеговини и да у свијести призива "Босанца" као интегративни национални појам. У судносу три назива за језик, једног земаљског "босанског" и два национална "српски" и "хрватски" босански је нужно надређен и као "земаљски језик" подразумева као своје подређене појмове националне називе језика. Ако би се у Републици Српској прихватио босански језик, према мишљењу Народне скупштине, дискриминисан би био српски народ и његов језик јер би босански језик био надређен српском, а не равноправан. Српски језик би био само национална

варијанта босанског као "земаљског језика", те српски народ не може прихватити назив "босански језик" јер се не односи на "језик бошњачког народа" него на језик свих становника Босне и Херцеговине. Увођење термина "босански језик", како закључује Народна скупштина, значило би први корак ка негирању равноправности Срба и српског језика са Бошњацима и босанским језиком у Републици Српској, али и у Босни и Херцеговини. Народна скупштина је на крају предложила да се захтјев за оцјену уставности члана 7 став 1 прва реченица Устава Републике Српске у дијелу који се тиче ријечи "језик бошњачког народа" одбије као неоснован.

IV - Релевантни прописи

36. Устав Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Преамбула

Полазећи од поштовања људског достојанства, слободe и једнакости

[...]

Увјерени да демократске институције власти и правични поступци најбоље стварају мирољубиве односе у плуралистичком друштву,

[...]

Бошњаци, Хрвати и Срби, као конститутивни народи (заједно са осталима), и грађани Босне и Херцеговине овим одлучују да Устав Босне и Херцеговине гласи:

Члан II/1

Људска права и основне слободе

1. Људска права

Босна и Херцеговина и оба ентитета ће обезбиједити највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода. У том циљу постоји Комисија за људска права за Босну и Херцеговину, као што је предвиђено у Анексу 6 Општег оквирног споразума.

Члан II/4

Уживање права и слобода, предвиђених овим чланом или међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, обезбијеђено је свим лицима у Босни и Херцеговини без дискриминације по било којој основи као што су пол, раса, боја, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално и социјално поријекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.

Члан III

Надлежности и односи између институција Босне и Херцеговине и ентитета

3. Правни поредак и надлежности институција

б) Ентитети и њихове ниже јединице у потпуности ће поштовати овај Устав, којим се стављају ван снаге одредбе закона Босне и Херцеговине и одредбе устава и закона ентитета које су у супротности с њим, као и одлука институција Босне и Херцеговине. Општи принципи међународног права представљају интегрални дио правног поретка Босне и Херцеговине и ентитета.

37. Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 21/92 - пречишћени текст, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02 исправка, 30/02 исправка, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 и 48/11) у релевантном дијелу гласи:

Члан 7.

Службени језици Републике Српске су: језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа. Службена писма су ћирилица и латиница.

На подручјима гдје живе друге језичке групе у службеној употреби су и њихови језици и писма, на начин одређен законом.

38. Међународни пакт о грађанским и политичким правима у релевантном дијелу гласи:

Члан 27.

У државама гдје постоје етничке, вјерске или језичке мањине, лица која припадају тим мањинама не могу бити лишена права да имају заједно са члановима своје групе, свој посебни културни живот, да испољавају и упражњавају своју властиту вјеру или да се служе својим језиком.

39. Европска повеља за регионалне и језике мањина у релевантном дијелу гласи:

Члан 7.

Циљеви и начела

У погледу и регионалних или мањинских језика на подручјима на којима се ти језици рабе и у складу са положајем сваког јези-

ка, уговорне стране засниват ће њихову политику, законодавство и праксу на следећим циљевима и начелима

а) признање регионалног или мањинског језика као израза културног богатства.

40. Конвенција о правима дјетета у релевантном дијелу гласи:

Члан 30.

У оних државама странкама гдје постоје етничке, вјерске или језичке мањине или особе старосједилачког поријекла, дјетету које припада таквој мањини или које је старосједилачког поријекла не смије се ускратити његово право, да у заједници с осталим члановима његове групе ужива своју културу, исповиједа своју вјеру и обавља вјерске обреде или користи свој језик.

41. Европска конвенција о људским правима и основним слободама у релевантном дијелу гласи:

Члан 8.

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и препишке.

2. Јавне власти се не смију мијешати у остваривање овог права осим ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересима националне безбједности, јавне безбједности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, ради заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

Члан 14.

Уживање права и слобода предвиђених у овој конвенцији обезбјеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политички или друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност с националном мањином, имовина, рођење или други статус.

42. Протокол број 1 уз Европску конвенцију у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

Никоме се не смије ускратити право на образовање. У вршењу свих својих функција које преузима у односу на образовање и наставу држава поштује право родитеља да обезбједе образовање и наставу који су у складу с њиховим сопственим вјерским и филозофским увјерењима.

V - Допустивост

43. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредаба члана VI/3(а) Устава Босне и Херцеговине.

44. Члан VI/3(а) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

Да ли је одлука неког ентитета да успостави специјални паралелни однос са неком од сусједних држава сагласна овом Уставу, укључујући и одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине.

Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

45. У конкретном случају захтјев је поднио Сафет Софтић, други замјеник предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине. Имајући у виду одредбе члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 19 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да је предметни захтјев допустив зато што га је поднио овлашћени субјект, а да не постоји ниједан разлог за недопустивост захтјева из члана 19 Правила Уставног суда.

VI - Меритум

46. Подносилац захтјева наводи да прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" није у складу са посљедњом, 10. алинејом Преамбуле Устава БиХ и његовим принципом конститутивности бошњачког народа, са чланом II/4 Устава БиХ у вези са посљедњом, 10. алинејом Преамбуле Устава БиХ. Поред наведеног сматра да оспорена одредба крши трећу и десету алинеју Преамбуле Устава БиХ, члан 8 Европске конвенције, члан 27 Међународног пакта, члан 30 Конвенције о правима дјетета, Оквирну конвенцију о регионалним језицима и језицима мањина, Међународну конвенцију о укидању свих облика расне дискриминације, као и Оквирну конвенцију о пра-

вима мањина. Такође сматра да оспорена одредба Устава Републике Српске крши члан 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију, као и члан 14 Европске конвенције у вези са чланом 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију.

47. Уставни суд ће на почетку излагања дати општи став о језику, односно зашто је право на име језика уставно питање у конкретном случају. Приликом испитивања захтјева, Уставни суд ће се искључиво бавити уставним аспектима права на име језика. Уставни суд се неће бавити стручним питањима и могућим (стручним) дилемама у вези са службеним језицима који се користе у Босни и Херцеговини (нпр. да ли се ради о једном или о три језика, у којој мјери су они слични или различити, итд.) јер су то питања која треба да ријешу струка (лингвистика), а не Уставни суд.

48. Како постоје различити језици и различити народи/нације који њима говоре, природно се намеће идеја о језику као конститутивном елементу народности/националности. Језик и писмо су једно од битних обилежја конститутивног народа који чине његов идентитет. Како је језик, између свега осталог, (и) израз слободе изражавања своје народности и културе, слобода употребе свог језика и равноправност језика сваког народа спада у зајамчена права. Ова слобода, како за народе тако и за националне мањине, значи право слободне употребе свог језика и у приватном говору, писму пред државним органима, у штампи и у другим облицима јавне употребе језика. Самим тим, свако питање које задире у ову област евидентно представља питање од виталног интереса за сваки конститутивни народ.

49. Уставни суд је у Одлуци о допустивости и меритуму број 10/05 (види Уставни суд, Одлука број У 10/05 од 22. јула 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 64/05)) дао појам виталног интереса конститутивног народа. Тако је Уставни суд навео неколико фактора који обликују разумијевање наведеног појма. Прво да је појам "виталног интереса" функционална категорија и не може се посматрати одвојено од појма конститутивности конститутивних народа чије виталне интересе штити члан IV/3е) и ф) Устава Босне и Херцеговине. Даље је Уставни суд у поменутој одлуци истакао да: "У задњој алинеји Преамбуле Устава Босне и Херцеговине, Бошњаци, Хрвати и Срби су дефинисани као конститутивни народ (у заједници са осталим) и грађани Босне и Херцеговине. Уставни суд је, у својој Трећој дјелимичној одлуци број У 5/98 (одлука од 7. јануара 2000. године, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", број 23/00, став 52) закључио да, како год неодређен био језик Преамбуле Устава БиХ због овог недостатка дефиниције статуса Бошњака, Хрвата и Срба као конститутивних народа, она јасно означава све њих као конститутивне народе, тј. као народе". Појам конститутивности народа, како је даље наведено, није апстрактан појам, већ он инкорпорира одређене принципе без којих једно друштво, са уставно заштићеним разликама, не би могло ефикасно функционирати" (Одлука Уставног суда број У 2/04, тачка 33).

50. У даљој анализи значења "виталног интереса", Уставни суд је у цитираној одлуци нагласио да је значење "виталног интереса" дјелимично обликовано чланом I/2 Устава Босне и Херцеговине који наглашава да је Босна и Херцеговина демократска држава, односно "да демократски органи власти и правичне процедуре најбоље стварају мирољубиве односе унутар плуралистичког друштва" (алинеја 3 Преамбуле). С тим у вези, интерес конститутивних народа да у пуном капацитету учествују у систему власти и активностима јавних органа власти се може посматрати као витални интерес. Такође је истакао да: "Витални интереси конститутивних народа као што је већ истакнуто у овој одлуци укључују заштиту разних права и слобода који пружају значајну помоћ у осигуравању да конститутивни народи могу изнијети своје интересе у оквиру колективне једнакости и судјеловања у функционирању државе. Поред тога што је то уставно право (види члан II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чл. I/4, II/3.м) и II/5. Устава Босне и Херцеговине, Европску повељу за регионалне језике и језике мањина и Четврту дјелимичну одлуку Уставног суда бр. У 5/98 од 18. и 19. августа 2000. године, објављену у "Службеном гласнику БиХ", бр. 36/00, тачка 34), слобода кориштења свог језика у судјеловању и приступу образовању, информацијама и идејама на том језику спада у виталне интересе" (види Одлуку Уставног суда број У 8/04, тач. 38-41).

51. Уставни суд такође подсећа на став изнесен у цитираној одлуци број У 5/98 којим је истакнуто: "Будући да свака одредба устава ентитета мора бити конзистентна са Уставом БиХ, укључујући Преамбулу овог устава, одредбе Преамбуле пружају правну основу за преиспитивање свих нормативних аката нижег реда у односу на Устав БиХ док год поменута преамбула садржи уставне принципе који, према ријечима канадског Врховног суда, описују сферу надлежности, досег права и обавеза, или улоге политичких институција. Одредбе преамбуле онда нису само описне, већ им је такођер дата моћна нормативна снага, те оне представљају ваљан стандард за судску контролу Уставног суда" (став 26).

52. У контексту наведеног Уставни суд ће прво анализирати како је питање језика регулисано у уставно-правном систему Босне и Херцеговине.

53. С тим у вези, Уставни суд, прије свега, наглашава да Устав Босне и Херцеговине није експлицитно регулисао питање употребе службених језика у Босни и Херцеговини. Међутим, Преамбула Устава Босне и Херцеговине прописује принцип конститутивности народа који садржи низ појединачних колективних права конститутивних народа (у заједници са осталим) и грађана Босне и Херцеговине. Језик, како је већ наведено у претходним тачкама ове одлуке, једно је од битних обилежја конститутивног народа које чини његов ентитет. То уставно право произлази из поштовања принципа људског достојанства из прве реченице Преамбуле Устава Босне и Херцеговине. Било би илузорно говорити о поштовању људског достојанства из прве реченице Преамбуле Устава Босне и Херцеговине ако се не би поштовао воља конститутивних народа и осталих да слободно употребљавају свој језик.

54. Уставни суд даље истиче да је питање употребе службених језика у Федерацији Босне и Херцеговине регулисано чланом 6 Устава Федерације Босне и Херцеговине тако што је у ставу (1) наведеног члана прописано да су: "Службени језици у Федерацији Босне и Херцеговине: босански језик, хрватски језик и српски језик", док је у ставу (2) прописано: "Остали језици могу се користити као средство комуникације и наставе". Службени језици су према првобитним одредбама Устава Федерације БиХ били босански и хрватски, међутим спровођењем одлуке о конститутивности сва три народа у Федерацији Босне и Херцеговине, Амандманом XXIX прописано је да је и српски језик службени језик.

55. Уставни суд даље указује да је Правилима Уставног суда (види "Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), која су донесена у складу са чланом VI/26) Устава Босне и Херцеговине, питање употребе језика и писма регулисано тако што је у члану 6 став (1) прописано да: "У раду Уставног суда се обезбеђује равноправна употреба језика и писма који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини" док је ставом (2) прописано да: "Када у раду Уставног суда учествују судије које је именовао председник Европског суда за људска права, на одговарајући начин се обезбеђује употреба енглеског језика." Чланом 17 став (1) наведених Правила даље је регулисано питање употребе језика тако што се: "У поступку пред Уставним судом користе се службени језици и писма из члана 6 ових правила, а на захтјев учесника у поступку, припадника других народа, Уставни суд може да допусти употребу другог језика", док је ставом (2) прописано: "Уставни суд ће обезбиједити услове да свако може ефективно да оствари право из става (1) овог члана." Уставни суд такође напомиње да је саставни дио наведених правила и формулар апелације коју је подносилац дужан попунити приликом обраћања Уставном суду. У тачки 10 формулара апелације као службени језик "на ком апеланти желе да комуницирају са Уставним судом" наведени су босански, хрватски и српски.

56. Питање службених језика у Републици Српској регулисано је чланом 7 став 1 Устава Републике Српске којим је прописано да: "Службени језици Републике Српске су: језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа." Ставом 2 наведеног члана је прописано да "на подручјима гдје живе друге језичке групе у службеној употреби су њихови језици и писма, на начин одређен законом".

57. Уставни суд, прије свега, жели указати да је оспорена одредба члана 7 став 1 Устава Републике Српске донесена 19. априла 2002. године када је високи представник донио одлуку о измјенама и допунама Устава Републике Српске (Амандман LXXI), а ради спровођења четири дјеломичне одлуке Уставног суда број У 5/98 (одлука о конститутивности). Образлажући разлоге за доношење наведене одлуке високи представник је констатовао да је: "Уставни суд у својој трећој дјеломичној одлуци у случају број 5/98 од 30. јуна и 1. јула 2000. године, одлучио да је искључење било којег конститутивног народа из уживања не само грађанских него и права народа у цијелој Босни и Херцеговини у јасној супротности са правилима о не-дискриминација која су садржана у Анексу 4., а та правила су утврђена у циљу поновне успоставе мулти-етничког друштва које се темељи на једнаким правима Бошњака, Хрвата и Срба као конститутивних народа и свих грађана; те имајући на уму да ентитети Босне и Херцеговине нису до сада предузели никакве кораке у правцу имплементације поменуте четири дјеломичне одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине у случају број 5/98", те је такође истакао "да су неопходне измјене текста неких од амандмана на Устав Републике Српске који су достављени високом представнику".

58. Уставни суд запажа да је до доношења наведеног амандмана у Републици Српској у службеној употреби био само "српски језик ијекавског и екавског изговора". Дакле, разлог доношења наведеног амандмана на Устав Републике Српске било је услађавање ентитетског устава са Уставом БиХ након Одлуке Уставног суда број У 5/98. Уставни суд је у цитираној одлуци закључио

"чак ако су конститутивни народи у стварности у већинском или мањинском положају у ентитетима, изричито признање Бошњака, Хрвата и Срба као конститутивних народа у Уставу БиХ може само значити да ниједан од њих није уставно признат као већина, тј. другим ријечима, да они уживају једнакост као група. Мора се, стога, закључити, на исти начин као што је швајцарски Врховни суд извео из признања националних језика обавезу кантона да не потискују ове језичке групе, да признање конститутивних народа и уставни принцип који лежи у позадини—принцип колективне једнакости, намећу обавезу ентитетима да не дискриминирају, у првом реду, оне конститутивне народе који су, у стварности, у мањинском положају у одговарајућем ентитету. Стога, ту није само јасна уставна обавеза да се не крше појединачна права на дискриминацијски начин, која сlijеди из члана II/3. и 4. Устава БиХ, већ такође и уставна обавеза недискриминације у смислу права група ако нпр. један или два конститутивна народа имају специјални повлаштени третман кроз правни систем ентитета" (види Трећа дјеломична одлука Уставног суда број У 5/98 од 1. јула 2000. године, став 59, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 23/00 од 14. септембра 2000. године).

59. Уставни суд мора да одговори на питање да ли се дефиницијом службеног језика у члану 7 став 1 Устава Републике Српске намеће бошњачком народу назив језика и тиме му ускраћује право на именовање свога језика, а на који начин би (како то тврди подносилац захтјева) био повријеђен принцип конститутивности бошњачког народа у односу на право на име сопственог језика.

60. Уставни суд запажа да је у првој реченици члана 7 став 1 Устава Републике Српске дата дефиниција службених језика Републике Српске, па је тако наведено да су службени језици у Републици Српској "језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа". Уставни суд сматра да је на овај начин дата описна - неутрална дефиниција службених језика који се користе у Републици Српској, а није дат назив језика конститутивних народа. Наиме, како произлази из саме дефиниције, "језик бошњачког народа" описно се одређује да је то језик којим говоре Бошњаци (без уставног именовања тог језика). Дакле, за разлику од Устава Федерације Босне и Херцеговине и Правила Уставног суда гдје је експлицитно дат назив језика који су у службеној употреби у Федерацији Босне и Херцеговине и приликом комуникације са Уставним судом, Устав Републике Српске не именује, тј. не даје назив језику, већ га везује за конститутивни народ тако што прописује да је у Републици Српској, између осталог, у употреби и "језик бошњачког народа". На овај начин не намеће се бошњачком народу назив језика, већ се констатује да бошњачки народ има право да као службени језик користи свој језик. Дакле, да је службени језик у Републици Српској поред "језика српског народа" и "језика хрватског народа" и језик "бошњачког народа".

61. Уставни суд напомиње да је Венецијанска комисија у свом мишљењу поводом имплементације Одлуке Уставног суда број У 5/98 и усвојених амандмана на Устав Републике Српске (усвојено на 52. пленарном засједању 18-19. октобра 2002. године), између осталог, истакла: "Осјетљивим питањем званичних језика бави се нови члан 7. Званични језици у Републици Српској су језик Српског народа, језик Бошњачког народа и језик Хрватског народа. Ова неодређена формулација је таква да би се избјегле све непотребне расправе око тачних назива језика."

62. Овакав приступ да се свим, па тако и конститутивном - бошњачком народу даје право да се сам одреди - опредијели за назив свог језика, по мишљењу Уставног суда, у складу је са принципом конститутивности народа. Дакле, оспорена одредба не именује службене језике (не даје њихове називе), па тако не садржи ни назив (име) језика који би био супротан имену језика којим говоре Бошњаци у Републици Српској. Оспорена одредба, када се анализира у апстрактном смислу без конкретних случајева, односно поступања јавне власти у Републици Српској, не спречава Бошњаке да језик којим говоре назову именом којим желе. Уставни суд закључује да је прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" као неутрална одредба која не именује назив језика у складу с принципом конститутивности народа.

63. Међутим, Уставни суд наглашава да је (супротно већини навода из одговора на захтјев) језик својина народа који га говори и зато његово име треба да одражава жеље што већег броја људи који га говоре. Уставни принцип о слободи употребе свог језика и слободи именовања свог језика према сопственој жељи произлази из поштовања принципа људског достојанства из прве реченице Преамбуле Устава Босне и Херцеговине, те представља изражавање припадности народу, посебно изражавање националне културе.

64. Устав Босне и Херцеговине ниједне не прописује да се имена језика којим говоре конститутивни народи морају везати за име конститутивног народа. Устав Босне и Херцеговине даје право конститутивним народима и осталим да језик којим говоре назову именом каквим желе. Овака одредба на даје право јавним властима у Републици Српској да у конкретним случајевима одређује име

језика којим говоре Бошњаци супротно од њиховог уставног права да језик којим говоре назову именом којим желе. Име језика не може бити условљено ни лингвистичким правилима зато што је уставно право на име језика одвојено од садржаја језика, стандарда језика, итд. Оспорена одредба не спречава Бошњаке нити било кога другог да језик којим говоре назову именом којим желе. Стога, овакав концепт оспорене одредбе управо слиједи став да Устав Босне и Херцеговине даје право свим конститутивним народима, па тако и Бошњацима, као и другима који се тако не изјашњавају, да језик којим говоре назову именом којим желе.

65. Уставни суд даље треба да одговори на питање да ли оспорена одредба, зато што не садржи назив "босански језик", крши право на образовање и школовање на матерњем језику Бошњацима као и оним припадницима Осталих који сматрају да је "босански језик" њихов матерњи језик и да ли се на овај начин крши принцип забране дискриминације грађана из групе "Осталих" који припадају босанској језичкој заједници у вези са правом на образовање на матерњем језику.

66. Право на образовање које гарантује прва реченица члана 2 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, по самој својој природи, захтијева да га уређује држава, али се тиме никада не смије повриједити суштина права, нити смије да буде у супротности с другим правима предвиђеним у Европској конвенцији или њеним протоколима (види Европски суд, Белгијски језички случај, пресуда од 23. јула 1968. године, стр. 32, став 5). У односу на његову другу реченицу Европски суд је у својој пресуди *Campbell and Cosans* против Уједињеног Краљевства објаснио ријечи "филозофска увјерења" у смислу друге реченице члана 2. Наиме, у свом уобичајеном значењу ријеч "увјерења" није сама по себи синоним ријечи "мишљења" и "идеје" како су оне употребљене у члану 10 Европске конвенције којим се гарантује слобода изражавања. Она је сличнија појму "вјеровања" (у француској верзији текста *convictions*) који се јавља у члану 9 којим се гарантује слобода мисли, савјести и вјероисповијести и означава гледишта која у извесном степену могу бити увјерљива, озбиљна, досљедна и важна (види Европски суд, *Campbell and Cosans* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 25. фебруара 1982. године, Серија А, број 48, стр. 16, став 36).

67. Такође, Европски суд је навео да "ријеч филозофски није могуће исцрпно дефинирати", те да "је неопходно уложити мало труда да би се дошло до његовог прецизног значења". Европски суд је навео да "имајући у виду Европску конвенцију као цјелину, укључујући и члан 17, израз филозофска увјерења у овом случају означава", према мишљењу Европског суда, "таква увјерења која завршеју да се поштују у демократском друштву (види Европски суд, *Young, James и Webster* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 13. августа 1981. године, Серија А, број 44, стр. 25, став 63) и која нису у несладу с људским достојанством". Осим тога, "та увјерења не смију бити у супротности са правом дјетета на образовање, чему је посвећен читав члан 2. у којем доминира прва реченица" (види Европски суд, *Campbell and Cosans* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 25. фебруара 1982. године, Серија А, број 48, стр. 16, став 36).

68. Даље, према пракси Европског суда, члан 2 обухвата све функције државе које се тичу образовања и наставе, не допушта да се прави разлика између вјерске наставе и других предмета. Он прописује да држава мора да поштује увјерења родитеља, и вјерска и филозофска, у цјелокупном програму државног образовања.

69. Уставни суд подсјећа на став изражен у Одлуци број У 26/13 која је донесена у поступку оцјене уставности Закона о основном образовању и васпитању Републике Српске, Закона о средњем образовању и васпитању Републике Српске и закона о основном образовању и одгоју и закона о средњем образовању и одгоју свих десет кантона у Федерацији БиХ. У наведеној одлуци Уставни суд је истакао да: "Све принципе и стандарде који су прописани Европском конвенцијом у погледу дискриминације и права на образовање држава и Уставни суд. Даље, Уставни суд сматра да је у сложеној држави каква је Босна и Херцеговина потребно да постоји систем образовања који неће бити у супротности са наведеним принципима. Наиме, неопходно је да систем образовања понуди родитељима и дјечи право приступа образовању које ће бити у складу са њиховим вјерским и филозофским увјерењима која завршеју да се поштују у демократском друштву без дискриминације према било којем основу. Једино је таква врста образовања у демократском духу којом наравно тежи Босна и Херцеговина а све остало било би илузорно" (види Уставни суд, Одлука о допуштивости и меритуму број У 26/13 од 26. марта 2015. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 33/15, став 39).

70. У цитираној одлуци је даље истакнуто да одредбе спорних закона о основном и средњем образовању ентитета Републике Српске које прописују да се наставни планови и програми доносе у оквиру надлежног министарства образовања у сарадњи са педагошким заводима нису, саме по себи, дискриминишуће ако

би се постигао циљ да се спорни закони, који обилују одредбама о забрани дискриминације према било којем основу, спроводе и имплементирају на исправан начин у духу спорних закона. Управо наведени закони, према мишљењу Уставног суда, садрже опште принципе међународног права, на које подносилац захтјева упућује у смислу чл. II/1 и III/36) Устава Босне и Херцеговине јер својим одредбама прописују и гарантују веома висок степен заштите људских права и основних слобода без дискриминације у области образовања. То је била и обавеза ентитета Република Српска према Оквирном закону који је поставио опште принципе и циљеве у образовном систему Босне и Херцеговине. Међутим, начин имплементације одредаба закона у пракси у оквиру надлежних министарстава која доносе подзаконске акте, као и провођење тих аката не може да буде питање којим се Уставни суд треба бавити приликом оцјене уставности спорних закона у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине (став 57).

71. Уставни суд поново упућује на праксу из Одлуке број У 10/05, која је донесена на основу члана IV/3ф) Устава Босне и Херцеговине, у којој је Уставни суд нагласио да се неће бавити имплементацијом закона. Наиме, у тој одлуци Уставни суд је навео да се као аргументи да је предложени закон деструктиван за виталне интересе хрватског народа у Босни и Херцеговини не могу користити тврдње да су постојеће телевизијске станице Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске наводно *de facto* телевизијске станице на босанском и српском језику и да задовољавају потребе само бошњачког и српског народа.

72. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да оспорена одредба не може служити као оправдање да надлежне власти у Републици Српској забрањују Бошњацима или Осталим да име матерњег језика који уче у школи буде босански језик. Међутим, само зато што оспорена одредба не садржи назив "босански језик" она не крши право на образовање на матерњем језику Бошњацима и "Осталима". Уколико се оспорена одредба тумачи у складу са Уставом Босне и Херцеговине она даје право Бошњацима и Осталим на школовање на босанском језику. Надлежне јавне власти у Републици Српској су дужне на овај начин примјењивати наведену одредбу у образовном систему, као што је и наведено у претходном дијелу образложења приликом оцјене уставности спорне одредбе у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине.

73. Сљедеће питање на које Уставни суд треба да одговори је да ли оспорена одредба има за посљедицу да се припадници "Осталих" који припадају "босанској језичкој заједници" аутоматски не могу идентификовати ни са једним од службених језика у Републици Српској (у идентитетском смислу), чиме се, како наводи подносилац захтјева, крши њихово право на приватни и породични живот из члана 8 Европске конвенције, односно да ли на овај начин и оним припадницима Осталих који сматрају да је босански језик њихов матерњи језик ускраћује право на идентитет у смислу члана 8 Европске конвенције.

74. Уставни суд, прије свега, подсјећа да је право "Осталих" да буду једнаки у уживању својих људских права и слобода, како индивидуалних тако и колективних, утврђено у пресудама Европског суда за људска права у случају *Сејдић и Финци* против Босне и Херцеговине од 22.12.2009. године и *Зорнић* против Босне и Херцеговине од 15. јула 2014. године (доступне на www.mhrt.gov.ba). У обје пресуде јасно је идентификован закључак да "Остали" морају да буду једнаки у уживању својих права и слобода, те да се колективна једнакост конститутивних народа не може остварити на рачун припадника "Осталих". У контексту наведеног, као и закључка Уставног суда, да је прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" у складу са принципом конститутивности бошњачког народа у односу на право на језик из Преамбуле Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд сматра да овакав приступ не прави разлику између конститутивних народа и "Осталих", односно нико није у привилегованом нити у подређеном положају у погледу употребе језика, па тако ни "Остали". Оспорена одредба, као што је наглашено у претходним ставовима ове одлуке, не даје право јавној власти да одређује име језика, већ је то искључиво право конститутивних народа и Осталих. Оспорена одредба не забрањује припадницима Осталих (као ни Бошњацима) да језик којим говоре зову "босански" и надлежне власти у Републици Српској дужне су да им то омогуће. Јавне власти у Републици Српској не могу оспорену одредбу тумачити на неуставан начин нити могу одређивати име језика мимо воље народа који га говори. Чињеница је да оспорена одредба као службене језике прописује само језике конститутивних народа. Међутим, подносилац захтјева не оспорава одредбу члана 7 Устава Републике Српске зато што није као службени језик прописала језик којим говоре "Остали", већ неуставност види у томе што оспорена одредба не садржи назив босански језик што, само по себи, није разлог за њену неуставност.

75. Уставни суд даље треба да одговори на питање подносилаца захтјева да ли јавна власт у Републици Српској *de facto* дискриминише Бошњаке у односу на Србе зато што у пракси "је-

зик српског народа" назива "српски", док исти такав приступ не примјењује на Бошњаке јер "језик бошњачког народа" не назива "босанским".

76. Уставни суд запажа да је у контексту наведеног подносилац захтјева навео примјере оцјене у школским књижицама у којима се уписује оцјена из "српског језика" а не из "језика српског народа", те примјер Основне школе "Петар Кочић" у Кравицама (Коњевић Поље) и Основне школе у Козарцу гдје се према одлукама Републичког педагошког завода у наставу уводи језик бошњачког народа мада су дјеца бошњачке националности прије тога годинама похађала наставу на "босанском језику". Поред наведеног, подносилац захтјева наводи примјере да званична страница Врховног суда Републике Српске користи "српски језик", да се на званичној страници Педагошког завода Републике Српске "јасно указује да се у Републици Српској учи српски језик док босанског језика и нема" и сл.

77. У вези с наведеним, Уставни суд истиче да је у претходним тачкама ове одлуке оспорену одредбу оцијенио апстрактно и да је закључио да постојећа одредба слиједи став да Устав Босне и Херцеговине даје право свим конститутивним народима као и другима који се тако не изјашњавају да језик којим говоре називу именом којим желе. Уставни суд не може испитивати све случајеве у којима јавна власт у Републици Српској тумачи оспорену одредбу и примјењује је у пракси. Сваки појединачни случај може бити предмет неког посебног поступка, па на крају и поступка покренутог на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине. Уставни суд поново наглашава да је уставно право конститутивних народа и осталих који се тако не изјашњавају да језик којим говоре називу именом којим желе и свако супротно поступање у пракси водило би кршењу Устава Босне и Херцеговине, али и Устава Републике Српске. Уставно право на име језика према жељи оног народа који говори тај језик не може бити условљено лингвистичким правилима јер уставно право на име језика има превагу над лингвистичким правилима. Оспорена одредба не даје право јавним властима у Републици Српској да у конкретним случајевима одређују име језика, конкретно језика којим говоре Бошњаци, супротно од њиховог уставног права да језик којим говоре називу именом којим желе. Приликом поступања у таквим случајевима сва надлежна тијела (судови и управни органи) требају имати у виду став Уставног суда да сви конститутивни народи, као и Остали који се тако не изјашњавају, имају уставно право да језик којим говоре називу именом којим желе и да је само такво тумачење и примјена у пракси у складу са Уставом Босне и Херцеговине.

78. Уставни суд закључује да прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" као неутрална одредба која не именује назив језика није у супротности с принципом конститутивности бошњачког народа и Осталих у односу на право на језик из Преамбуле Устава Босне и Херцеговине. Такође, Уставни суд закључује да прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" није у супротности с одредбом члана 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију, као и члана 14 Европске конвенције у вези са чланом 2 Допунског протокола број 1 уз Европску конвенцију, члана 8 Европске конвенције, члана 27 Међународног пакта, члана 30 Конвенције о правима дјетета, Оквирном конвенцијом о регионалним језицима и језицима мањина, Међународном конвенцијом о укидању свих облика расне дискриминације, као и Оквирном конвенцијом о правима мањина.

VII - Закључак

79. Уставни суд закључује да је прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу "језик бошњачког народа" неутрална одредба која не одређује назив језика, већ садржи уставно право конститутивног бошњачког народа да, као и сви конститутивни народи и Остали који се тако не изјашњавају, језик којим говори назове именом којим жели, што је у складу са Уставом Босне и Херцеговине и свако супротно поступање у пракси водило би кршењу Устава Босне и Херцеговине, али и Устава Републике Српске.

80. На основу члана 57 став 2 алинеја б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

81. У смислу члана 43 Правила Уставног суда анекс ове одлуке чини издвојено мишљење председника Мирсада Ђемана супротно одлуци, којем се придружила судија Сеада Палаврић.

82. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда БиХ,
Мирсад Ђеман, с.р.

Издвојено мишљење председника
Мирсада Ђемана у предмету У 7/15

(Члан 43 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - прецизнији текст ("Службени гласник БиХ" број 94/14)).

На први поглед није се тешко сложити са ставом већине у Уставном суду из образложења одлуке "да оспорена одредба ("прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: "језик бошњачког народа""), када се анализира у апстрактном смислу, не спречава Бошњаке да језик којим говоре називу именом којим желе", те је, као таква, неутрална одредба која не одређује назив језика, већ садржи уставно право конститутивног бошњачког народа да, као и сви конститутивни народи и Остали који се тако не изјашњавају, језик којим говори назове именом којим жели, што је, како експлицитно закључује Уставни суд, у складу са Уставом Босне и Херцеговине, те да би свако супротно поступање у пракси водило кршењу Устава Босне и Херцеговине, али и Устава Републике Српске" (тачка 79 одлуке).

Поготово се није тешко сложити са приступом који је Уставни суд имао у овом случају, тј. да "... не се искључиво бавити уставним аспектима права на име језика ... да се неће бавити стручним питањима и могућим (стручним) дилемама у вези са службеним језицима који се користе у Босни и Херцеговини (нпр. да ли се ради о једном или о три језика, у којој мјери су они слични или различити, итд.) јер су то питања која треба да ријешу струка (лингвистика), а не Уставни суд" (тачка 47).

Међутим, дубља анализа навода из одговора Народне скупштине на захтјев за оцјену уставности спорне одредбе ентитетског устава (тач. 21-35 одлуке), а посебно раније установљена, а поводом овог захтјева, обновљена и поштрена неуставна пракса јавних власти (образовних и других) у ентитету Република Српска упућују на то да је Уставни суд у конкретном случају спорну одредбу могао и морао сагледати у ширем контексту који наука конституционализма на одређени начин обрађује. Јер Устав у сустанционалном смислу, поред саме норме, чине општи и посебни друштвени односи, циљеви и вриједности који се њим промовишу као достигнуто стање, али и пројекција којој се легитимно тежи - морални, идеолошки и програмски циљеви. Наиме, правила односно методологија тумачења правне норме генерално не само да познају овакав приступ (еволуционистички, у разумној мјери) него се ради о развијеној пракси широм демократског свијета који истински тежи афирмацији конституционализма и улоге уставних судова у њима, те ефективној заштити људских права и слобода отклањањем свих облика дискриминације.

Усталом и Европски суд за људска права када кроз своје одлуке тумачи и примјењује Европску конвенцију о људским правима и основним слободама, чије одредбе су неријетко доста уопштене (а Конвенција је, да подсетим, саставни дио Устава Босне и Херцеговине - члан II 2), то чини на начин што у тзв. оперативном дијелу (диспозитиву) и образложењу одлука спорно питање рјешава кроз сасвим конкретне ставове и поруке којима, у правилу, не треба додатно тумачење.

Стога, уколико се одређена уставна норма или институт из било којега разлога почну разумијевати, тумачити и примјењивати супротно од њиховог правог (!) значења или настане дилема о њиховом правом значењу и смислу онда, прије свега, уставотворац мора интервенисати и отклонити разлоге који томе воде, односно, као у овом случају, када је уставотворац/Народна скупштина тај који норми даје спорно значење и смисао, то мора бити отклоњено на други уставан начин. У оквирима постојећег уставно-правног поретка у Босни и Херцеговини то значи кроз јасну и недвосмислену образложену одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине.

Међутим, у предмету У 7/15 овај Уставни суд је оцјенио уставности оспорене одредбе приступио апстрахујући реални контекст из којег је уставни спор заправо проистекао, као и могућности које су му стајале на располагању у оквиру широког прихваћеног модерног схватања конституционализма према којем је Уставни суд ипак посљедње и реално упориште не само формалног него и суштинског тумачења смисла уставне норме.

Због тога што је апстрактна оцјена уставности у правилу и по дефиницији доста комплексна, а одлуке врло често слојевите, те и саме захтијевају доста умијећа и уставноправног знања (поготово искрене воље) у поступку њихове имплементације, то је додатни разлог и обавеза да, када буду донесене, одлуке буду у свему и у цјелини јасне и конкретне. Ова одлука, сасвим сам увјерен, у цјелини посматрано, то ипак НИЈЕ.

Наиме, према мом мишљењу, образложење и диспозитив Одлуке у предмету У 7/15 нису компатибилни, па то ову одлуку чини слабом одлуком која, као и спорна уставна одредба, може и вјероватно ће бити подложна различитом разумијевању. Само на први поглед у конкретном случају се ради о "неутралној одредби" која би, истина, могла да буде тако оквалификована, али у другом друштвеном контексту и развијенијој правној и политичкој култури. Контрааргументација Народне скупштине, међутим, јасно по-

казује да у конкретном случају не постоји нити такав “неутралан” друштвени контекст, а ни правна, поготово не политички толерантна култура и намјера. Одговорност Уставног суда Босне и Херцеговине је била да то препозна и на то адекватно одговори.

Зато су очигледна суздржаност и опрез (иако по себи најчешће не морају бити спорни) које је Уставни суд испољио у конкретном случају, ја бих рекао с варљивим увјерењем да ће овако конципирана одлука произвести очекивани правни ефекат и уставно-правне и практичне консеквенце, по мом мишљењу, били погрешни и произвели су неколико битних слабих карактеристика ове одлуке које ће се у правој мјери и с великом вјероватноћом показати тек у поступку њеног провођења (додуше не само због тога):

1. С формалног становишта одлука је ипак нејасна, противрјечна је (без обзира што појам “одлука” подразумијева све њене дијелове) јер су диспозитив и образложење некомпатибилни и не слиједи у довољној мјери стандард “образложена одлука” који и овај Уставни суд примјењује када третира одлуке редовних судова у апелационом поступку. Упоредно, увјерен сам да би одлуку с овако противрјечним диспозитивом и образложењем сваки жалбени суд у редовном судском поступку, управо примјеном стандарда “образложена одлука”, оспорио и таквом је оквалификовао.

2. Уставни суд мора у суштини да разријеша уставноправно питање, те својим ставом и одлуком расвијетли спорну норму како с формалног становишта (нпр. могуће језичко значење или значења), али једнако тако мора да отклони могућност њеног различитог тумачења и фактичког продужења спора. У противном, Суд девалвира не само уставну одредбу о обавезности његових одлука (члан VI5 Устава) него и сврсисходност самог поступка оцјене уставности који би, кроз одлуку и њено прихватање, морао допринијети хармонизацији праксе с Уставом.

3. Иако је имплементација, тј. спровођење одлука било којег органа, па и ове одлуке Уставног суда, питање за себе, она се не може одвојити од квалитета одлуке. Ако одлука, као таква, оставља простора за волонтизам онда то није добра нити квалитетна одлука. Волонтизам се у конкретном случају не може искључити јер је Уставни суд за тако нешто, суштинском, ако не формалном неусклађеношћу диспозитива и образложења одлуке, оставио одшкринута врата.

Дакле, без обзира што је као једно од битних питања на која мора одговорити апострофирати и питање “да ли јавна власт у Републици Српској де факто дискриминише Бошњаке у односу на Србе зато што у пракси “језик српског народа” назива “српски”, док исти такав приступ не примјењује на Бошњаке јер “језик бошњачког народа” не назива “босанским” (тачка 75 одлуке), Уставни суд се није до краја водио стварном тежином налаза и уставно-правних консеквенци потврдног одговора него се, како сам истиче, ограничио искључиво на “апстрактну” оцјену упркос томе што је нашао и закључио да дискриминација де факто постоји. То ће, по свему судећи, веома тешко допринијети реалном отклањању неуставног стања у конкретном случају без обзира што одлука, и оваква каква јесте (ако се тако хоће читати), на то ипак обавезује.

С друге стране, неконзистентно је у овом контексту и позивање на мишљење Венецијанске комисије из 2002. године (тачка 61 одлуке) у коме се питање званичних језика у Републици Српској уистину квалификује тек као “осјетљиво питање” којим се бави “нови члан 7. Устава” овог ентитета и закључује да је ова неодређена формулација таква “да би се избјегле све непотребне расправе око тачних назива језика”. Уставни суд занемарује да ово питање у међувремену (прошло је више од 13 година) није остало нити је постало на равни пуког лингвистичког спора и академских “препуцавања” (зашто то и тако не назвати) него се све вријеме, очигледно мимо очекивања, испољава прије свега као прворазредно уставно-правно и практично питање које се тиче елементарних људских права и слобода, појединачних и колективних. Наиме, управо Венецијанска комисија, али и Европски суд за људска права у бројним мишљењима и одлукама инсистирају не само на формалном садржају и значењу норме него и на њиховом практичном спровођењу (пракси) као релевантном критеријуму. Зато се Уставни суд у конкретном случају могао, заправо морао је ?!, умјесто што се у тачки 49 одлуке позвао на предмет број У 10/05, позвати на своју праксу у другим случајевима, али и на праксу Европског суда за људска права према којој “неважно је да ли је дискриминација последица различитог законског третмана или примјене самог закона” (види Европски суд за људска права, Ирска против Велике Британије, пресуда од 18. јануара 1978. године, Серија А, број 25, став 226). Ово је стандард који није измислио овај Уставни суд него тековина принципијелног и у оквиру узуса модерног конституционализма разумијевања Европске конвенције (поготово, већ сам напоменуто, што је Европска конвенција саставни дио Устава БиХ, што је за наше прилике изузетно важно). Коначно, сигуран сам да ни Венецијанска комисија под “неутралном/неодређеном” формулацијом спорне норме ентитетског Устава није подразумијевала право да се било којем конститутивном народу (у овом случају бошњачком) ускрати право на именовање свог језика како сам жели умјесто што му се то намеће под неоснованим изговорима

ма и образложењима подупртим само научним или квазинаучним мишљењима лингвиста која им “иду у прилог”, не осврћући се на једнако тако референтна другачија мишљења.

Из наведених разлога, иако подржавам становишта и интерпретацију (тј. одлуку) у оним дијеловима образложења у којима Уставни суд експлицитно закључује да спорна одредба члана 7 став 1 Устава Републике Српске “... садржи уставно право конститутивног бошњачког народа (наравно и било којег другог) да, као и сви конститутивни народи и Остали који се тако не изјашњавају, језик којим говори назове именом којим жели...”, нисам се могао сложити и подржати диспозитив ове одлуке јер у друштвеном и уставноправном контексту, какав је још увијек у Босни и Херцеговини, а који је требало узети у обзир, за такав став нема увјерљиве аргументације. Барем не довољно увјерљиве. Напротив!

По мом мишљењу, Уставни суд је ставове из образложења морао сасвим експлицитно изразити и у диспозитиву одлуке, а не само кроз образложење, што даље значи диспозитив и образложење међусобно ускладити, тако што ће:

- утврдити да спорна одредба није “неутрална” одредба, и

- усвојити захтјев за оцјену уставности и утврдити да “прва реченица члана 7 став 1 Устава Републике Српске у дијелу који гласи: “језик бошњачког народа” није у складу са Уставом Босне и Херцеговине”.

Тек овако структурирана и аргументована одлука би, макар на формалној равни, имала више шансе да не остане у категорији *ius nudus* (голо право).

Иако су у одговору Народне скупштине на захтјев за оцјену уставности наведени као дио наводне стручне аргументације, наводи и тврдње у тач. 34 и 35 одлуке, на које се Уставни суд није посебно осврнуо, примарно су политичке нарави, па се на њих нећу детаљније освртати. Ипак, ријеч је о неоснованим тезама и тврдњама које би анализа легислативе, али и праксе по тим питањима јасно демантовала.

Произлази, у суштини, да се у овом случају ради о мом дјелимичном неслагању са ставом већине, што са жаљењем, али и дужним поштовањем према мојим колегицама и колегама и њиховом мишљењу, односно ставу о овом питању сматрам потребним констатовати.

Чини ми се, у овом контексту упутним подсетити, након свега, да је нпр. у предмету број У 9/09 овај Уставни суд (тачка 70 наведене одлуке) констатовао, односно закључио да: “Уставни суд мора узети у обзир своје властито знање и разумијевање ситуације у Босни и Херцеговини. Будући да је много ближи и упућенији у друштвене и политичке услове живота у Босни и Херцеговини у данашњем времену него што је то случај (чак и - додао МП) са Европским судом...”.

Већина у Уставном суду понекад “заборави” на сопствене стандарде које је Суд раније изградио. Одлука број У 7/15 је, очигледно, један такав примјер.

Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине

На основу члана 4. став (3) тачка а) Закона о систему државне помоћи у БиХ (“Службени гласник БиХ”, број 10/12) и члана 60. став (2) Закона о управном поступку (“Службени гласник БиХ”, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), поступајући по Захтјеву Федералног министарства енергије, рударства и индустрије у вези са Програмом утрошка средстава трајног револвинг фонда код Унион банке д.д. Сарајево за дугорочно финансирање пројеката додјелом кредита за 2014. годину, Савјет за државну помоћ БиХ, на 44. сједници, одржаној 29.6.2016. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. По поднеску подносиоца Захтјева, Федералног министарства енергије, рударства и индустрије, не може се поступати зато што подносилац Захтјева није отклонио недостатке у одређеном року и сматра се да поднесак није ни поднесен.

2. Овај закључак је коначан и биће објављен у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, службеним гласилима ентитета и Брчког Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) за примио је 24.11.2014. године, под бројем: УП/06-26-1-14/14, Захтјев Федералног министарства енергије, рударства и индустрије, акт број: 07-02-2888/14, од 13.11.2014. године, у вези са Програмом утрошка средстава трајног револвинг фонда код Унион банке д.д. Сарајево за дугорочно финансирање пројеката додјелом кредита за 2014. годину.

2. Савјет, у складу са чланом 10. став (1) Закона о систему државне помоћи у БиХ (“Службени гласник БиХ”, број 10/12), (у даљем тексту: Закон), осим других надлежности, има искључиву надлежност за одобравање програма/шема државне помоћи и појединачне државне

помоћи, за одлучивање о поврату незаконито додијелене државне помоћи, те за успостављање и управљање пописом програма/шема државне помоћи започетим прије оснивања Савјета.

3. У складу са наведеним, Савјет нема надлежност да даје мишљење о приједлозима појединачних помоћи и програмима државне помоћи.

Органи за спровођење, и то: Савјет министара БиХ, Влада Федерације БиХ, Влада Републике Српске и Влада Брчко Дистрикта БиХ, посредством својих надлежних тијела, у складу са чланом 14. став (1) Закона, дају консултативно мишљење о приједлозима појединачних помоћи и програмима државне помоћи.

4. Након увида у поднесени захтјев, Савјет је актом број: 06-26-1-14-1/14, од 28.11.2014. године, затражио допуну Захтјева.

5. У наведеном акту, којим се тражи допуна Захтјева, Савјет је истакао да је, у складу са одредбом члана 3. став (1) Уредбе о начину и процедурама пријављивања државне помоћи у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 104/13), Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, као давалац државне помоћи, дужно да прије додјеле државне помоћи поднесе пријаву државне помоћи Федералном министарству финансија (у даљем тексту: Министарство).

Сходно одредби члана 4. споменуте уредбе, пријава се подноси Министарству на Обрасцу за пријављивање програма државне помоћи, који је у прилогу ове уредбе и чини њен саставни дио (Прилог 1), а може се преузети на интернет страници Министарства.

6. Подносилац Захтјева није доставио допуну Захтјева.

У сврху оцјењивања наведене пријаве и доношења Одлуке Савјета, у складу са чланом 12. став (3) Закона, давалац државне помоћи дужан је да се придржава Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 99/13) и да приложи сву неопходну документацију или овјерене копије документације којима се потврђује исправност података наведених у пријави, у смислу одредбе члана 5. ст. (1) и (2) поменуте уредбе.

7. Савјет је на 44. сједници, одржаној 29.6.2016. године, увидом у поднесени захтјев Федералног министарства енергије, рударства и индустрије, утврдио да подносилац Захтјева није доставио одговор на допуну Захтјева, па се због тога по поднеску не може поступати.

У складу са чланом 60. став (2) Закона о управном поступку БиХ, сматраће се да поднесак није ни поднесен.

Упутство о правном лијеку

Овај закључак је коначан у управном поступку и против њега није дозвољена жалба. Незадовољна страна може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог закључка.

Број: УП/1 06-26-1-14-2/14
29. јуна 2016. године
Источно Сарајево

Замјеник предсједавајућег
Савјета за државну помоћ БиХ,
Алија Аљовић, с.р.

На основу члана 4. став (3) тачка а) Закона о систему државне помоћи у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/12) и члана 60. став (2) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), поступајући по Захтјеву Општине Орашје, акт број: 06-14-1-11/14, од 28. 8. 2014. године, за одобрење државне помоћи кориснику Поском д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, Савјет за државну помоћ БиХ, на 44. сједници, одржаној 29. 6. 2016. године, д о н и о ј е

ЗАКЉУЧАК

1. По поднеску подносиоца Захтјева, Општине Орашје, не може се поступати зато што подносилац Захтјева није отклонио недостатке у одређеном року и сматра се да поднесак није ни поднесен.

2. Овај закључак је коначан и биће објављен у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) запримио је 1. 9. 2014. године, под бројем: УП/1 06-26-1-4/14, Захтјев Општине Орашје, акт број: 06-14-1-11/1 од 28. 8. 2014. године, за одобрење државне помоћи кориснику Поском д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, у укупном износу од 40.000,00 КМ.

2. Након увида у поднесени захтјев и прилоге, Савјет је утврдио да он није комплетан, односно да не садржи све акте неопходне за његову оцјену и доношење одлуке из члана 12. став (3) Закона о систему државне помоћи у БиХ ("Службени гласник БиХ",

број 10/12); (у даљем тексту: Закон), те је актом број: УП/1 06-26-1-4-2/14, од 12. 9. 2014. године, путем Федералног министарства финансија од Општине Орашје затражио допуну пријаве.

3. Образац пријаве државне помоћи није правилно попуњен и непотпун је јер не садржи све релевантне податке у складу са Одлуком о поступцима и обрасцима за подношење обавјештења о државној помоћи и праћење државне помоћи ("Службени гласник БиХ", број 64/13); (у даљем тексту: Одлука).

Наиме, давалац државне помоћи није правилно попунио пријаву у тачки 5. Обрасца пријаве, јер је под 5.1. наведено да се пријава односи на програм/шему државне помоћи, а под 5.2. наведено је да се пријава односи на појединачну државну помоћ.

У тачки 15. Обрасца пријаве нису наведена поглавља и чланови Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 99/13) на основу којих је израђена наведена пријава државне помоћи.

4. У сврху оцјењивања наведене пријаве и доношења Одлуке Савјета, у складу са чланом 12. став (3) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини, давалац државне помоћи дужан је да Образац пријаве допуну у цијелости и исправи уочене неправилности.

5. У складу са чланом 2. став (6) Одлуке, подносилац Захтјева није допуњени образац пријаве доставио Савјету у року од 15 дана од дана пријема Захтјева, односно није га никако доставио.

6. Савјет је на 44. сједници, одржаној 29. 6. 2016. године, разматрао Захтјев Општине Орашје за одобрење државне помоћи кориснику Поском д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, у укупном износу од 40.000,00 КМ.

Увидом у поднесени захтјев Општине Орашје, Савјет је закључио да Општина Орашје није отклонила недостатке у одређеном року, па се због тога по поднеску не може поступати.

У складу са чланом 60. став (2) Закона о управном поступку БиХ, сматраће се да поднесак није ни поднесен.

7. На основу члана 60. став (2) Закона о управном поступку, поступајући по Захтјеву Општине Орашје за одобрење државне помоћи кориснику Поском д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, Савјет је, у складу са наведеним, одлучио као у тачки 1. диспозитива овог закључка.

Упутство о правном лијеку

Овај закључак је коначан у управном поступку и против њега није дозвољена жалба. Незадовољна страна може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог закључка.

Број: УП/1 06-26-1-4-3/14
29. јуна 2016. године
Источно Сарајево

Замјеник предсједавајућег
Савјета за државну помоћ БиХ,
Алија Аљовић, с.р.

На основу члана 4. став (3) тачка а) Закона о систему државне помоћи у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/12) и члана 60. став (2) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), поступајући по Захтјеву Општине Орашје, акт број: 06-14-1-11/14, од 28.8.2014. године, за одобрење државне помоћи кориснику Посавка д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, Савјет за државну помоћ БиХ, на 44. сједници, одржаној 29.6.2016. године, д о н и о ј е

ЗАКЉУЧАК

1. По поднеску подносиоца Захтјева, Општине Орашје, не може се поступати зато што подносилац Захтјева није отклонио недостатке у одређеном року и сматра се да поднесак није ни поднесен.

2. Овај закључак је коначан и биће објављен у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) запримио је 1.9.2014. године, под бројем: УП/1 06-26-1-8/14, Захтјев Општине Орашје, акт број: 06-14-1-11/14, од 28.8.2014. године, за одобрење државне помоћи кориснику Посавка д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, у укупном износу од 40.000,00 КМ.

2. Након увида у поднесени захтјев и прилоге, Савјет је утврдио да он није комплетан, односно да не садржи све акте неопходне за његову оцјену и доношење одлуке из члана 12. став (3) Закона о систему државне помоћи у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/12), (у даљем тексту: Закон), те је актом број: УП/1 06-26-1-8-1/14, од 12.9.2014. године, путем Федералног министарства финансија од Општине Орашје затражио допуну пријаве.

3. Образац пријаве државне помоћи није правилно попуњен и непотпун је јер не садржи све релевантне податке у складу са Одлуком о поступцима и образцима за подношење обавјештења о државној помоћи и праћење државне помоћи ("Службени гласник БиХ", број 64/13), (у даљем тексту: Одлука).

Наиме, давалац државне помоћи није правилно попунио пријаву у складу са чланом 12. став (3) Закона о систему државне помоћи односи на програм/шему државне помоћи, а под 5.2. наведено је да се пријава односи на појединачну државну помоћ.

4. У сврху оцјенивања наведене пријаве и доношења Одлуке Савјета, у складу са чланом 12. став (3) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини, давалац државне помоћи дужан је да Образац пријаве допуни у цијелости и исправи уочене неправилности.

5. У складу са чланом 2. став (6) Одлуке, подносилац Захтјева није допуњени образац пријаве доставио Савјету у року од 15 дана од дана пријема Захтјева, односно није га никако доставио.

6. Савјет је на 44. сједници, одржаној 29.6.2016. године, разматрао Захтјев Општине Орашје за одобрење државне помоћи кориснику Посавка д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, у укупном износу од 40.000,00 КМ.

Увидом у поднесени захтјев Општине Орашје, Савјет је закључио да Општина Орашје није отклонила недостатке у одређеном року, па се због тога по поднеску не може поступати.

У складу са чланом 60. став (2) Закона о управном поступку БиХ, сматра се да поднесак није ни поднесен.

7. На основу члана 60. став (2) Закона о управном поступку, поступајући по Захтјеву Општине Орашје, за одобрење државне помоћи кориснику Посавка д.о.о. за подстицање запошљавања лица која се теже запошљавају или лица са инвалидитетом, Савјет је, у складу са наведеним, одлучио као у тачки 1. диспозитива овог закључка.

Упутство о правном лијеку

Овај закључак је коначан у управном поступку и против њега није дозвољена жалба. Незадовољна страна може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог закључка.

Број: УП/1 06-26-1-8-2/14
29. јуна 2016. године
Источно Сарајево

Замјеник председавајућег
Савјета за државну помоћ БиХ,
Алија Аљовић, с.р.

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка д), а у вези са чл. 12, 14, 16. и 18. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта БОР банка д.д. Сарајево, Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево, и привредног субјекта Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, Алипашина 6, 71000 Сарајево, за примљеној 17. јуна 2016. године под бројем: 05-26-1-018-П/16, на 131. (сто тридесет првој) сједници, одржаној 14. јула 2016. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Оцјенује се допуштеном концентрацијом на тржишту пружања услуга универзалног банкарства у Босни и Херцеговини, која ће настати припајањем привредног субјекта Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, Алипашина 6, 71000 Сарајево, привредном субјекту БОР банка д.д. Сарајево, Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево.

2. Ово рјешење о концентрацији уписује се у Регистар концентрација.

3. Ово рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) за примио је Пријаву концентрације (у даљем тексту: Пријава), 17. јуна 2016. године, под бројем: 05-26-1-018-П/16, којом привредни субјекат БОР банка д.д. Сарајево, Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац пријаве или БОР банка), намјерава припојити привредни субјекат Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, Алипашина 6, 71000 Сарајево (у даљем тексту: ПБС).

Увидом у поднесу Пријаву Конкуренијски савјет је утврдио да иста није потпуна, у смислу члана 30. став (1) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон) и чл. 9. и 11. Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10), те је затражило допуну исте, у складу са чланом 31. Закона (акт број: 05-26-1-018-П/10, од 20. јуна 2016. године).

Подносилац пријаве је у складу са захтјевом Конкуренијског савјета допунио Пријаву траженом документацијом (поднесак број: 06-26-1-018-4-П/16, од 23. јуна 2016. године).

По пријему тражене документације Конкуренијски савјет је утврдио Пријаву комплетном и издао Потврду о пријему комплетне и уредне Пријаве, у складу са чланом 30. став (3) Закона (акт број: 05-26-1-018-5-П/16, од 12. јула 2016. године)

Подносилац пријаве је навео, у смислу члана 30. став (2) Закона, да нема обавезу поднијети захтјев за оцјену концентрације неком другом тијелу за конкуренцију изван територије Босне и Херцеговине.

Конкуренијски савјет, у складу са чланом 16. став (4) Закона, је издао Обавјештење о достављеној Пријави (акт број: 05-26-1-018-2-П/16, од 21. јуна 2016. године) у дневној штампи Босне и Херцеговине (дневни лист "Ослобођење", од 23. јуна 2016. године), у којој је објавио податке о намераваној концентрацији те позвао све директно заинтересоване стране на достављање писаних коментара у погледу њеног спровођења. На предметно Обавјештење нису достављени коментари заинтересованих страна.

Конкуренијски савјет у поступку оцјене опуштености предметне концентрације утврдио сљедеће чињенице.

Предметна Пријава поднесена је правовремено, у складу са чланом 16. став (1) Закона.

1. Учесници концентрације

Учесници предметне концентрације су привредни субјекат БОР банка д.д. Сарајево, Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево, и привредни субјекат Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, Алипашина 6, 71000 Сарајево.

1.1. Привредни субјекат БОР банка

Привредни субјекат БОР банка д.д. Сарајево, Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево, регистрован је на Општинском суду у Сарајеву под бројем: 65-02-0004-12 (ЈИБ: 4200293230009), (Рјешење број: 65-0-РегЗ-16-002741, од 13. априла 2016. године), с уписаним основним капиталом од 29.166.960,00 КМ (укупан број акција 265.147 номиналне вриједности 110,00 КМ).

Власничка структура привредног субјекта БОР банка, на дан 31. децембар 2015. године:

Табела 1.

Бр.	Власничка структура / правна и физичка лица	Власничко учешће %
1.	Побједа Руфет д.д. Горажде	12,996
2.	Фабрика духана Сарајево д.д. Сарајево	8,736
3.	Вршеш Хамид, Сарајево	8,231
4.	Дельо Зијад, Сарајево	5,895
5.	Анис Фагас д.о.о. Сарајево	5,690
6.	Ћозо Хасан, Сарајево	5,533
7.	Остали акционари	52,919
	УКУПНО	100,00

Извор: Подаци из Пријаве.

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта БОР банке јесте пружање услуга универзалног банкарства.

1.2. Привредни субјекат ПБС

Привредни субјекат Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, Алипашина 6, 71000 Сарајево, регистрован је у Општинском суду у Сарајеву под бројем: 65-02-0042-11 (ЈИБ: 420099280002) (Рјешење број: 065-0-РегЗ-16-002147, од 23. марта 2016. године), с укупним уписаним основним капиталом од 16.879.700,00 КМ (укупан број акција 411.700 номиналне вриједности 41,00 КМ).

Власничка структура привредног субјекта ПБС, на дан 31. децембар 2015. године:

Табела 2.

Бр.	Власничка структура / правна и физичка лица	Власничко учешће %
1.	Фабрика духана Сарајево д.д. Сарајево	17,250
2.	Унис Фагас д.о.о. Сарајево	10,320
3.	БОР банка	9,884
4.	Униградња д.д. Сарајево	7,103
5.	Aquagumal д.о.о. Фојница	6,792
6.	Остали акционари	48,651
	УКУПНО	100,00

Извор: Подаци из Пријаве.

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта ПБС јесте пружање услуга универзалног банкарства сектора.

Привредни субјекат ПБС пословне активности обавља преко подружница / филијала - Сарајево, Бутојно (и експозитуре - Горњи Вакуф, Доњи Вакуф, Јајце), Брчко, Мостар (и експозитуре Коњиц), Тешањ, Горажде, Зеница и Маглај.

2. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) т. а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи учесника концентрације остварени продајом робе и/или услуга на свјетском тржишту износе 100.000.000,00 КМ по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом робе и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40,0%.

Укупни годишњи приходи привредних субјеката учесника предметне концентрације на дан 31. децембар 2015. године, износе:

Табела 3.

(КМ)	БОР банка	ПБС
Свијет	-	-
Босна и Херцеговина	(..)**1	(..)**

Извор: Подаци из Пријаве.

Будући да су испунили услове укупног годишњег прихода (Табела 3), у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона, односно да су најмање два привредна субјекта учесника концентрације у Босни и Херцеговини имала укупан годишњи приход најмање 8.000.000,00 КМ (у години која је претходила предметној концентрацији), привредни субјекти учесници концентрације су обавезни поднијети Пријаву.

Годишњи приходи учесника концентрације (Табела 3) представљају укупне приходе (без пореза на додату вриједност и других пореза који се директно односе на учеснике концентрације на тржишту Босне и Херцеговине), у смислу члана 9. тачка х) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

3. Правни оквир оцјене концентрације

Конкуренијски савјет је у спровођењу поступка оцјене општености предметне концентрације применио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10) те Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

Конкуренијски савјет је користио, на основу члана 43. став (7) Закона, судску праксу Европског суда и одлуке Европске комисије, као и критеријуме и стандарде из Обавјештења Европске комисије о израчунавању укупног прихода у складу са Уредбом Савјета (ЕЕЗ) број: 4064/89 о контроли концентрације привредних субјеката.

4. Правни основ и облик предметне концентрације

Скупштина привредног субјекта БОР банка је усвојила, 8. јуна 2016. године, број: С-15/16, а Скупштина привредног субјекта ПБС, 8. јуна 2016. године, број: 01-2997-11/16, Одлуку о намјерованој реорганизацији (припајању) Привредне банке Сарајево д.д. Сарајево - БОР банке д.д. Сарајево (у даљем тексту: Одлука).

У члану 1. предметне Одлуке утврђено је да привредни субјекат БОР банка намјерава извршити реорганизацију и припајање привредног субјекта ПБС, а чланом 2. исте Одлуке је утврђено преносење цијеле имовине привредног субјекта ПБС, без спровођења поступка ликвидације, а привредни субјекат БОР банка ће преузети права и обавезе привредног субјекта ПБС. Чланом 4. исте одлуке је утврђено да ће привредни субјекат ПБС након спроведеног поступка престати постојати, а привредни субјекат БОР банка (којој је извршено припајање) постаје правни слѣдбеник припојене банке под називом привредни субјекат Привредна банка Сарајево д.д. Сарајево, са сједиштем Обала Кулина бана 18, 71000 Сарајево.

У члану 5. исте одлуке утврђено је да се припајање врши повећањем акционарског капитала привредног субјекта БОР банка (као банке слѣдника) на начин да ће привредни субјекат БОР банка извршити емисију 57.188 акција номиналне вриједности 110,00 КМ, и све акције ће бити редовне, а ове акције ће замијенити 411.700 акција привредног субјекта ПБС у омјеру 1 : 7,2 (односно једна акција привредног субјекта БОР банка за 7,2 акције привредног субјекта ПБС). Надаље, постојећа управа привредног субјекта БОР банка након спровођења припајања руководиће привредним субјектом ПБС.

Након спровођења концентрације (односно након примјене омјера замјене акција) власничка структура привредног субјекта ПБС:

Табела 4.

Акционари	Номинални акционарски капитал из редовних акција	Број акција	Власништво %
ПБС	(..)**	(..)**	(..)**

БОР банка	(..)**	(..)**	(..)**
УКУПНО	29.193780,00	265.398	100,00

Извор: Подаци из Пријаве.

Конкуренијски савјет је прихватио Одлуку као правни основ предметне концентрације, у смислу члана 16. став (1) Закона, а у вези са чланом 30. став (1) тачка а) Закона и чланом 9. тачка ф) алинеја 2. Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

У смислу члана 12. став (1) тачка б) Закона, правни облик предметне концентрације је припајање независног привредног субјекта, укључујући дјелимично и члан 12. став (1) тачка б) под 3) Закона, којим је утврђено да се стицање контроле спроводи и одредбама посебних закона који регулишу управљање привредним субјектима.

Агенција за банкарство Федерације БиХ дала је претходно одобрење за статусну промјену - припајање привредног субјекта ПБС привредном субјекту БОР банка (Рјешењем број: 04-3-1937-4/16, од 7. јуна 2016. године).

5. Релевантно тржиште концентрације

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у производном смислу обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Надаље, према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата целокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сједним географским тржиштима.

Релевантно тржиште производа и/или услуга у конкретном случају је тржиште универзалног банкарства (подразумијева пружање различитих услуга у сегменту малопродајног и корпорацијског банкарства) будући да привредни субјекат ПБС дјелује на овом релевантном тржишту.

Будући да привредни субјекат ПБС дјелује на цијелој територији Босне и Херцеговине, релевантно тржиште у географском смислу сматраће се цијела територија Босне и Херцеговине.

Слиједом наведенога, под релевантним тржиштем предметне концентрације сматра се пружање услуга на тржишту универзалног банкарства на цијелој територији Босне и Херцеговине.

5.1. Анализа релевантног тржишта концентрације

Укупна актива и тржишна учешћа привредних субјеката учесника предметне концентрације и тржишних конкурената у Босни и Херцеговини на дан 31. децембар 2015. године износе:

Табела 5.

Бр.	Привредни субјекат	Актива	Тржишно учешће %
1.	UniCredit banka д.д. (Бања Лука, Мостар)	(..)**	(..)**
2.	Raiffeisen д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
3.	Нова банка а.д. Бања Лука	(..)**	(..)**
4.	Сбербанк д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
5.	НЛБ Банка д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
6.	Bosna Bank International д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
7.	Унион Банка д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
8.	Pro Credit bank д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
9.	Вакуфска банка д.д. Сарајево	(..)**	(..)**
10.	Остале банке	9.753.661.412,00	40,92
11.	БОР банка	(..)**	(..)**
12.	ПБС	(..)**	(..)**
	УКУПНО	23.835.644.000,00	100,00
	Укупно (11+12)	(..)**	(..)**

Извор: Подаци из Пријаве, Агенције за банкарство Федерације БиХ, Агенције за банкарство Републике Српске.

Према подацима (Табела 5), учесници концентрације на основу критеријума укупне активе на тржишту Босне и Херцеговине имају (..)**% тржишног учешћа.

Такође, учесници концентрације на основу критеријума депозита и пласираних нето зајмова имају тржишно учешће испод (...)***%.

6. Оцјена предметне концентрације

Конкурентски савјет анализом података и критеријума, у смислу члана 17. Закона, оцијенио је да спровођењем намјеране концентрације неће доћи до значајног повећања тржишног учешћа (према анализи података о укупној активи) учесника концентрације.

Конкурентски савјет је приликом анализе концентрације узео у обзир и Елаборат Подносиоца пријаве, а који се односи на:

- процес реорганизације, консолидовања капитала, јачање солвентности, повећање сигурности депонената кроз улазак у систем осигурања депозита код Агенције за осигурање депозита;

- развој нових производа на тржишту за физичка лица и привредне субјекте, те повећање волумена послова платног промета у земљи, што треба осигурати и даљи развој и стабилност привредног субјекта ПБС

Слиједом наведеног, Конкурентски савјет је оцијенио допуштеном предметну концентрацију, у смислу члана 18. став (2) тачка а) Закона.

7. Административна такса

Подносилац пријаве на ово рјешење је дужан платити административну таксу у укупном износу од 2.500,00 КМ у корист буџета институција Босне и Херцеговине, у складу са чланом 2. став (1) тарифни број 107. тачка д) под 1) Одлуке о висини административних такси у вези с процесним радњама пред Конкурентским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06 и 18/11).

8. Поука о правном лијеку

Против овог рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог рјешења.

(..)** - Подаци представљају пословну тајну, у смислу члана 38. Закона о конкуренцији.

Број: 05-26-1-018-7-П/16
14. јула 2016. године
Сарајево

Предсједница,
Мр **Аријана Регода Дражић**, с.р.

САДРЖАЈ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1155 Закон о јавним тужилаштвима Републике Српске.. 1

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1156 Одлука о давању сагласности на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству унутрашњих послова..... 6

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

1157 Програм посебног надзора над присуством карантинских штетних организама у регистрованим расадницима у Републици Српској у 2016. години 6

1158 Програм посебног надзора над присуством TSWV (енгл. Tomato spotted wilt virus) на подручју Републике Српске у 2016. години 9

МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ

1159 Рјешење број: 16-04-020-180/16 12

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ

1160 Рјешење о разрешењу вршилаца дужности чланова Управног одбора Јавне установе Народна библиотека Градишка..... 12

1161 Рјешење о именовану Управног одбора за привремено управљање ЈУ Народна библиотека Градишка 13

РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Рјешење о потврђивању катастра непокретности за дио катастарске општине Дервента 1, општина Дервента, број: 21.04/951-1887/13 13

Рјешење о потврђивању катастра непокретности за дио катастарске општине Мишковци, општина Дервента, број: 21.04/951-1903/15 13

Рјешење о потврђивању катастра непокретности за дио катастарске општине Лабуцка, општина Лопаре, број: 21.04/951-1117/16 13

Рјешење о потврђивању катастра непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илиџа, број: 21.04/951-510/16 14

Рјешење о потврђивању катастра непокретности за дио катастарске општине Бутмир, општина Источна Илиџа, број: 21.04/951-1285/16 14

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одлука о именовану лица које руководи Омбудсманом за банкарски систем Републике Српске 14

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Рјешење број: 01-УП-52-492-3/16 15

Рјешење број: 05-УП-51-575-2/16 15

Рјешење број: 05-УП-51-576-3/16 15

СИНДИКАТ УПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Посебни колективни уговор за запослене у јавним службама Републике Српске 15

УСТАВНИ СУД БиХ

Одлука о допуствости и меритуму, број: У 7/15 19

САВЈЕТ ЗА ДРЖАВНУ ПОМОЋ БиХ

Закључак број: УП/Г 06-26-1-14-2/14 28

Закључак број: УП/Г 06-26-1-4-3/14 29

Закључак број: УП/Г 06-26-1-8-2/14 29

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БиХ

Рјешење по Пријави концентрације привредног субјекта Бор банка д.д. Сарајево и привредног субјекта ПБС д.д. Сарајево 30

ОГЛАСНИ ДИО ..... 8 страна

